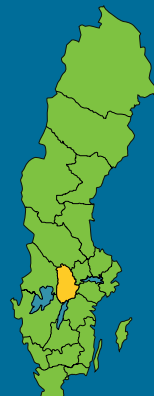

Arbetsmarknadsutsikterna våren 2017 ÖREBRO LÄN

Prognos för arbetsmarknaden 2017-2018

Text: Maria Håkansson, 010-486 28 50
Arbetsförmedlingen, Analysavdelningen

Eftertryck tillåtet med angivande av källa
Arbetsförmedlingen 2017-06-13

Innehåll

Sammanfattning	4
Konjunkturläget i Örebro län.....	6
Prognos över sysselsättning och arbetslöshet.....	9
Näringsgrenar	12
Privata tjänster	12
Industri	15
Byggverksamhet	17
Offentliga tjänster.....	20
Jord- och skogsbruk.....	22
Matchningsläget allt mer ansträngt i länet.....	23
Befolkning och arbetskraft	27
Inskrivna arbetslösa vid Arbetsförmedlingen.....	30
Arbetslöshetens utveckling	30
Arbetslöshetens sammansättning	31
Utmaningar på länets arbetsmarknad	36
Bilagor	38
Bilaga 1. Metod och urval	38
Bilaga 2. Definitioner	39
Bilaga 3. Arbetslöshetens sammansättning	40

Sammanfattning

Ökad sysselsättning under 2018

Efterfrågan på arbetskraft är fortsatt stor i Örebro län och anställningsplanerna är rekordhög inom det privata näringslivet. Samtidigt får arbetsgivarna det allt svårare att rekrytera personal. Inom bygg och den offentliga tjänstesektorn är det många arbetsgivare som har svårt att hitta efterfrågad kompetens och det kan komma att begränsa jobbtillväxten. Företagens kapacitetsutnyttjande är i nuläget högt. Läger man då till en fortsatt växande efterfrågan leder det till ett ökat behov av personal. Sammantaget innebär det att sysselsättningen förväntas öka med 2 600 personer till slutet av 2018. Det är främst privat och offentlig tjänstesektor som bidrar till ökningen på länets arbetsmarknad. Även inom bygg är behovet av personal stort och antalet sysselsatta ökar, men i mer dämpad takt än tidigare. Inom länets industri blir det en svag men viktig ökning av antalet sysselsatta till slutet av 2018. Branschens effektiviseringar innebär att det inte blir någon starkare tillväxt trots ett mer gynnsamt läge.

Arbetslösheten minskar 2017 och 2018

Örebro län har fortfarande en något högre arbetslöshet än riket men närmar sig allt mer riksgenomsnittet. Under 2016 minskade arbetslösheten i länet med tre procent. Antalet arbetslösa som andel av den registerbaserade arbetskraften var 8,2 procent jämfört med 8,5 procent ett år tidigare. En fortsatt stark konjunktur i länet och en hög efterfrågan på arbetskraft medför en fortsatt minskning av arbetslösheten, även om den inte når samma takt som det senaste året. I reella tal handlar det om minskning av antalet arbetslösa med 100 – 150 personer per år. Som andel av registerbaserad arbetskraften stannar nivån på 7,8 procent i år och 7,7 procent nästa år.

Arbetslöshetens sammansättning

Drygt tre fjärdedelar av alla inskrivna arbetslösa i Örebro län hörde i april 2017 till någon av de grupper som bedöms ha en utsatt ställning på arbetsmarknaden: utomeuropeiskt födda, äldre arbetssökande (55 – 64 år), personer med högst förgymnasial utbildning eller personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga.

Andelen arbetslösa utrikes födda är något högre i Örebro län än i riket. Det beror på att många nyanlända bosatt sig i länets kommuner, men också delvis på att länets nyanlända har något kortare utbildningsbakgrund än i riket i snitt. Detta gäller särskilt nyanlända ungdomar. Personer med kortare utbildning behöver ofta fler insatser och mer tid att rusta sig för kraven på den svenska arbetsmarknaden.

Arbetslöshetens nivå skiljer sig stort mellan länets kommuner. Fyra kommuner hade i april 2017 en lägre arbetslöshet än riket, från 3,6 till 7,4 procent, medan tolv kommuner hade en arbetslöshet mellan 8,0 och 13,0 procent.

Tider i arbetslöshet

38 procent av de inskrivna arbetslösa hade i april 2017 arbetslöshetstider som är högst 6 månader. Omsättningen till arbete eller studier är alltså relativt snabb för många arbetslösa. 20 procent hade tider utan arbete som översteg 24 månader, en ökning med över en procentenhet på ett år. I den gruppen ligger av naturliga skäl många personer som kommit som invandrare till Sverige. Att lära sig ett nytt språk och att få sin utbildning och arbetslivserfarenhet bedömd kräver längre tid än för inrikes födda som gått igenom ett utbildningssystem som arbetsgivare känner till. Det handlar om en form av trafikstockning när alla nyanlända ska valideras på svensk arbetsmarknad.

Tillskottet av utrikes födda är samtidigt en del av lösningen på arbetskraftsbristen i länet. Den inrikes födda befolkningen i arbetsför ålder kommer att fortsätta minska i Örebro län med omkring 700 personer per år, åtminstone fram till år 2024. Den äldre befolkningen kommer däremot att öka med omkring 10 000 personer under perioden 2017 till 2030. För att kunna säkra vår framtida välfärd, garantera en värdig äldreomsorg och förse Örebro läns arbetsgivare med arbetskraft i framtiden är vi beroende av att människor i arbetsför ålder flyttar in till länet. Eftersom de flesta län i Sverige befinner sig i samma brydsamma demografiska situation är det inte troligt att vårt län får en inflyttning av inrikes födda. Tillskottet kommer från personer födda utomlands och dessa måste erbjudas en effektiv integration och etablering på arbetsmarknaden.

Utmaningar på länets arbetsmarknad

Andelen arbetsgivare som upplever svårigheter att hitta rätt kompetens vid rekryteringar ligger på en mycket hög nivå i länet, samtidigt som många planerar att nyrekrytera personal. Vi kommer sannolikt att få ännu högre bristvärden under prognosperioden.

Länets stora utmaning består i att effektivisera och snabba på valideringen av utländsk utbildning och arbetslivserfarenhet. En arbetsgivare ska kunna lita på att en för denne obekant utländsk utbildning medför en förmåga att utföra de arbetsuppgifter som förväntas. När en person kan få sina kompetenser prövade och styrkta antingen av branschen eller av en annan arbetsgivare ökar möjligheten att snabbare integreras på arbetsmarknaden.

Vid sidan om validering är det viktigt att matchningen mellan arbetskraftsutbudet och efterfrågan på arbetskraft fungerar. Matchning på yrke är primär, men betydelsen av att matcha på både yrkeskompetenser och mjuka kompetenser blir allt viktigare på en flexibel arbetsmarknad. För detta krävs framför allt mycket god insikt i arbetsgivarnas krav på och önskemål om vad som behövs för att utföra de specifika arbetsuppgifterna.

I slutändan krävs också arbetsgivarnas insikt i och förståelse för hur den demografiska situationen ser ut och en acceptans för att ta tillvara utrikes födda arbetssökandes kompetenser.

Konjunkturläget i Örebro län

Omvärldsläget fortsätter att karaktäriseras av många nedåtrisker. Den globala ekonomin förväntas dock ha en starkare tillväxt under 2017 och 2018. I USA har tillväxten varit något dämpad i början av 2017 men det är troligtvis tillfälliga faktorer som påverkar. Arbetsmarknaden i USA rör sig dock i rätt riktning med en god sysselsättningstillväxt och låg arbetslöshet. Tillväxten i USA är ett fortsatt viktigt bidrag till omvärlden. Kinas tillväxt har dämpats sedan ett tag tillbaka men är nu något stabiliserad. Trots sin dämpade tillväxttakt bidrar även Kina med en viktig del till omvärldstillväxten. Vänder man blicken mot Europa, och främst Euro-området, är det en tudelad bild av utvecklingen. Tillväxten går åt rätt håll, i sin helhet, och fortsätter att förstärkas. Arbetsmarknaden visar även den på en förstärkning. Antalet sysselsatta växer i Euro-området och arbetslösheten har tagit sig en liten bit under tio procent, även om den utvecklas långsamt. Vissa länder går starkt medan andra brottas med olika problem. Tyskland visar alltså en bra utveckling och arbetsmarknaden uppvisar styrka. Det är bra för Sverige att Euro-området uppvisar en fortsatt förstärkning då vi exporterar mycket till Europa och Euro-området.¹

Den svenska ekonomin har de senaste åren främst drivits på av inhemsk efterfrågan och relativt köpstarka hushåll. Under 2016 var det främst offentlig konsumtion och fasta bruttoinvesteringar som drev på tillväxten.² Förväntningarna framöver är att även exporten får mer fart och kan bidra mer till svensk ekonomi.

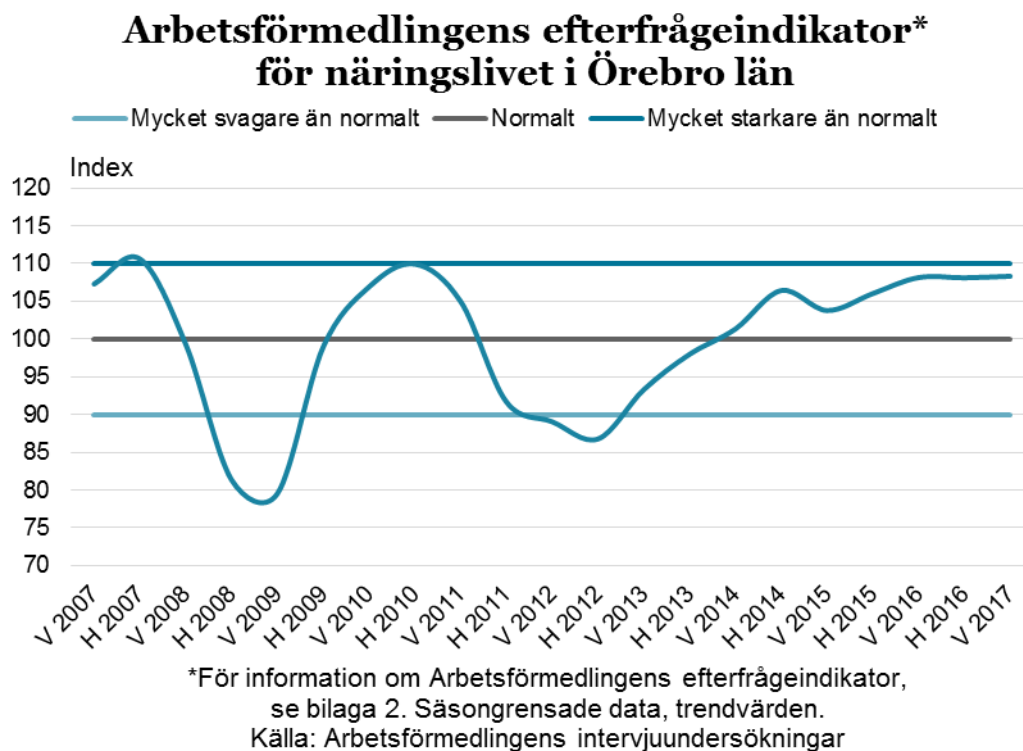
Den svenska arbetsmarknaden kan fortsättas beskrivas som stark och sysselsättningen fortsätter att öka. Arbetslöshetens minskning har, enligt Arbetsförmedlingens verksamhetsstatistik, bromsat in och börjat öka på senare tid. Detta är dock en förväntad utveckling på grund av det ökade inflödet av utrikes födda. Arbetsmarknadens efterfrågan på arbetskraft är hög och den bedöms vara fortsatt hög under resten av 2017 och under 2018.

Starkt förväntningsläge

Örebro län fortsätter att uppvisa starka resultat och framtidsförväntningar. Enligt Arbetsförmedlingens efterfrågeindikator våren 2017 ligger förväntningarna på en nivå som är starkare än normalt inför det kommande halvåret. Förväntningsläget ligger på ungefär samma nivå som i höstas och indikerar en god framtidstro. Blickar man tillbaka på det senaste halvåret har det varit en ökad efterfrågan inom det privata näringslivet. Det var ett något bättre utfall än förväntningarna som fanns i höstas. Inför det kommande halvåret tror mer än hälften av arbetsgivarna inom det privata näringslivet på en ökad efterfrågan av varor och tjänster. Fem procent tror att den minskar under samma period. Det är en utbredd optimism som syns bland länets privata företag. Ingen av branscherna andas pessimism men vissa är något dämpade i sina bedömningar. För det kommande höst- och vinterhalvåret (6-12 månaders sikt) är optimismen på ungefär samma nivå. Bedömningen är att den starka konjunkturen i länet fortsätter under prognosperioden.

¹ För en fördjupad diskussion över Arbetsförmedlingens syn på omvärlden hänvisas läsaren till Arbetsmarknadsutsikterna våren 2017 på riksnivå.

² SCB, nationalräkenskaperna

Fortsatt hög efterfrågan på arbetskraft

Efterfrågan på arbetskraft i Örebro län är på fortsatt höga nivåer. Allt fler lediga jobb kommer in till Platsbanken³ hos Arbetsförmedlingen och signaler från arbetsgivarna är att det finns ett stort behov av mer personal. Även varseltalen indikerar en stark arbetsmarknad. Mellan januari och april i år var antalet varsel på ungefär samma låga nivå som motsvarande period för ett år sedan.

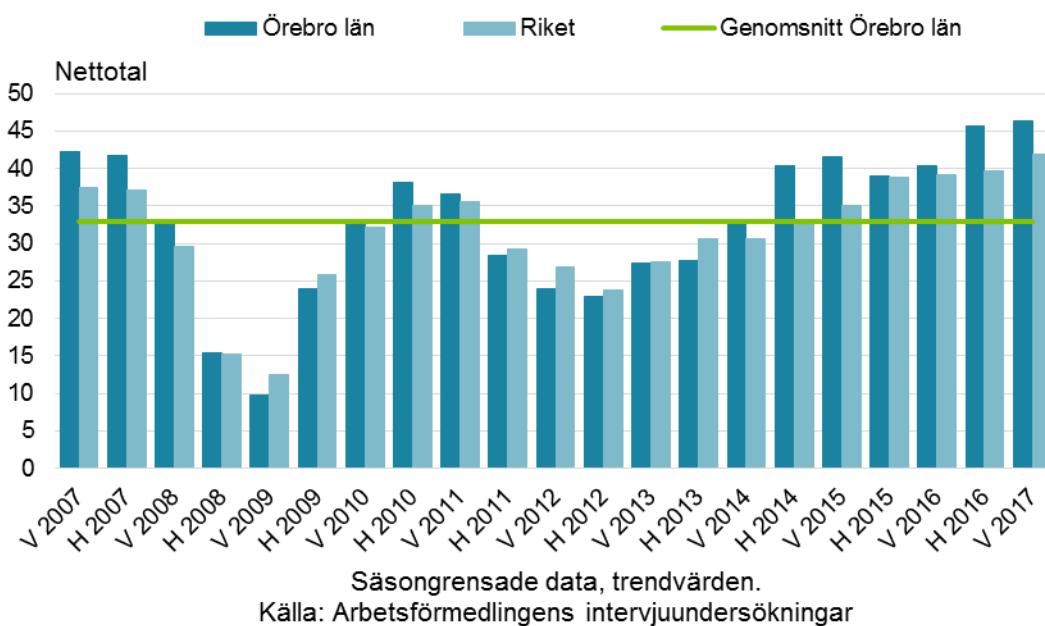
Arbetsgivarnas anställningsplaner i länet har haft en positiv trend de senaste åren i Arbetsförmedlingens intervjuundersökning. I vårens undersökning är det rekordhöga anställningsplaner om man jämför bakåt till våren 2007. Drygt hälften av arbetsgivarna inom det privata näringslivet planerar att utöka sin personalstyrka på ett års sikt. Endast fem procent anser sig behöva minska personalstyrkan det kommande året. Diagrammet nedan visar att nettotalet för anställningsplanerna är tydligt över det historiska genomsnittet. Ytterligare ett år framåt är det cirka

³ Tillförlitligheten på Platsbanken är något osäker i nuläget och det finns ett överifierat bakomliggande rekryteringsbehov. Men signaler från arbetsgivarna är att ett stort behov finns.

fyra av tio som planerar att anställa fler och drygt en procent som tänker göra sig av med personal.⁴ Inom den offentliga tjänstesektorn är det hälften av arbetsgivarna som planerar en utökning av personalen det kommande året. Cirka en av tio planerar för en minskning under samma period. Bedömningarna för ytterligare ett år framåt visar på en dämpning. Sju av tio arbetsgivare inom det offentliga tror på oförändrat antal anställda. Cirka en fjärdedel planerar att utöka antalet anställda under det året. För 2017 och 2018 finns det tydliga indikationer på ett sammanlagt ökat behov av personal hos länets arbetsgivare.

Även om anställningsplanerna är positiva har rekryteringsproblemen fortsatt öka i länet. Dessa rekryteringsproblem kan innebära att anställningsplanerna inte uppfylls fullt ut. En utförligare diskussion om rekryteringsproblemen finns under avsnittet om *matchningsläget*. Kapacitetsutnyttjandet inom näringslivet i länet är även det på höga nivåer. Över sju av tio angav att de kunde öka sin produktion med högst tio procent innan rekrytering av ny personal måste ske. IT är en av branscherna med högst kapacitetsutnyttjande. Alla dessa indikatorer ger en bild av ökad sysselsättning i länet under prognosperioden.

Privata arbetsgivare som planerar att utöka sin personalstyrka på ett års sikt i Örebro län

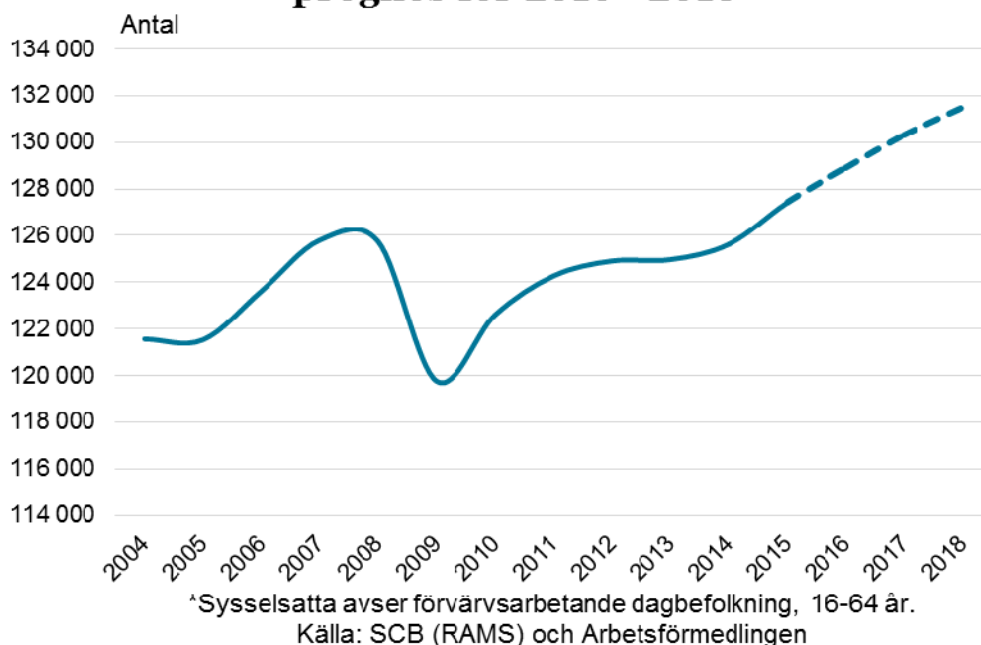
⁴ Om två år jämfört med om ett år.

Prognos över sysselsättning och arbetslöshet

Fler sysselsatta i länet

En fortsatt stark konjunktur avspeglar sig också på sysselsättningen i Örebro län. Under 2017 har dock arbetslöshetens minskning bromsat in i länet. Trots det kan arbetsmarknaden beskrivas som stark. Arbetsgivarnas förväntningar på ökad efterfrågan är positiva och så även anställningsplanerna. En fortsatt stark inhemsk efterfrågan och förhoppningar om ökad export bidrar till ett fortsatt bra arbetsmarknadsläge under 2017 och 2018. Sysselsättningstillväxten i länet förväntas vara positiv under 2017 och 2018. Styrkan i tillväxten avtar dock en aning under 2018. Behovet av personal är stort på flera håll i och med att efterfrågan växer successivt och ett ökat utnyttjande av befintliga resurser. Befolkningen i länet ökar för varje år och det skapar ett behov av fler anställda för att möta den ökade efterfrågan som det medför. Arbetsgivarnas förväntningar i intervjuundersökningen tillsammans med andra indikatorer innebär att utvecklingen bedöms bli positiv. Det är de privata och offentliga tjänstesektorerna som står för den största ökningen. Även inom byggbranschen förväntas jobben bli fler, om än mer dämpat än tidigare. Industrin i länet är optimistisk och exporten förväntas ta mer fart. Det innebär att det blir en viss ökning av antalet anställda, om än blygsam. Antalet sysselsatta i Örebro län förväntas öka med 1 400 personer under 2017 och 1 200 under 2018, vilket motsvarar 1,1 respektive 1 procent. Detta innebär att det förväntas vara över 131 500 sysselsatta i Örebro län i slutet av 2018.

Sysselsatta* 16-64 år i Örebro län prognos för 2016 - 2018

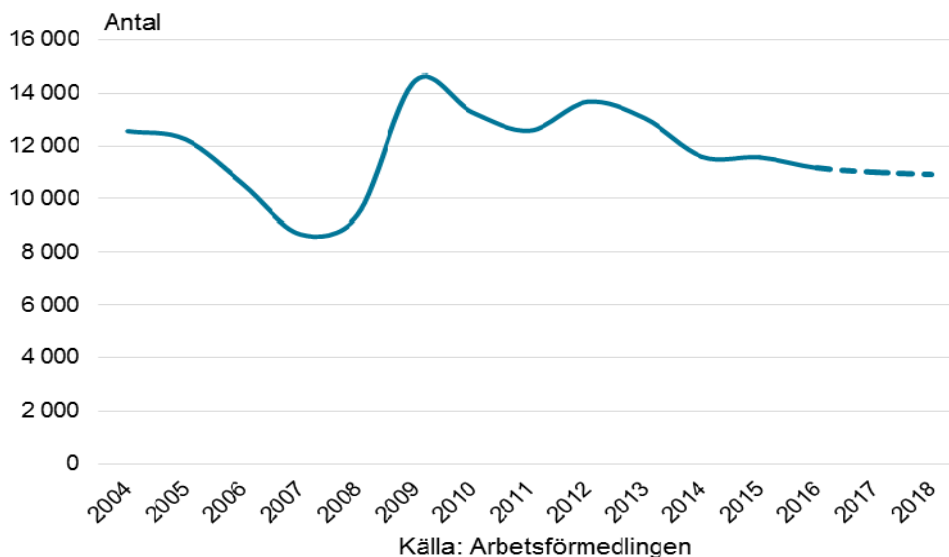

Även om framtidstron är god och anställningsplanerna tyder på fler jobb finns det faktorer som kan vara begränsande. Bristen på arbetskraft når allt högre nivåer, samtidigt som en allt större andel av alla inskrivna arbetslösa står längre ifrån arbetsmarknaden. Vissa branscher kommer ha lättare att hitta kompetent arbetskraft medan andra får kämpa mer för att hitta den. Det skapar en osäkerhet i prognosen, men i nuläget är bedömningen att arbetsgivarna till stor del lyckas med sina rekryteringsplaner.⁵

Arbetslösheten minskar

Arbetslösheten i Örebro län har successivt minskat sedan andra halvan av 2013, med undantag för hösten 2015 där en tillfällig uppgång sågs. Under 2016 var det en fortsatt nedgång men inte i samma takt som tidigare. Hittills under 2017 har det varit en fortsatt inbromsning och även en viss ökning. Anledningen är att fler utrikes födda deltar i arbetskraften till följd av en högre invandring. Dessa personer är ofta arbetslösa till en början och har generellt en längre startsträcka för att komma ut på arbetsmarknaden. Sammansättningen bland de arbetslösa har förändrats och allt fler står längre ifrån arbetsmarknaden. Det innebär att vi inte ser samma minskningstrend som tidigare. Trots detta förväntas konjunkturen och sysselsättningstillväxten leda till minskad arbetslöshet under prognosperioden. Antalet inskrivna arbetslösa i slutet av 2017 bedöms vara 150 färre än i slutet av 2016. I relativa termer kommer arbetslösheten vara 7,8 procent i slutet av 2017.⁶ Till slutet av 2018 har den minskat till 7,7 procent vilket motsvarar 100 färre inskrivna arbetslösa. Antalet inskrivna arbetslösa förväntas vara knappt 10 900 i slutet av 2018.

Inskrivna arbetslösa 16-64 år i Örebro län prognos för kv4 2017 och kv4 2018

⁵ Hänsyn är tagen till detta vid framtagandet av prognosen.

⁶ Som andel av den registerbaserade arbetskraften, 16-64 år.

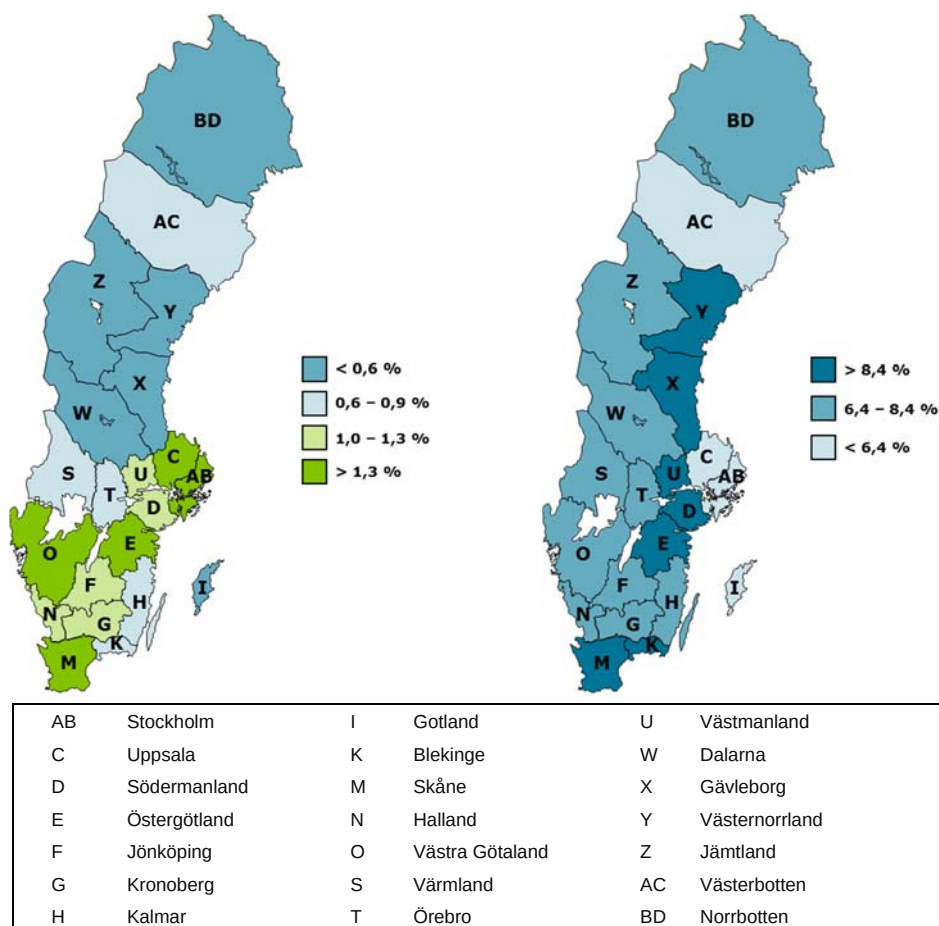
Stora regionala skillnader

Sysselsättningen i Sverige har hittills visat på en ökning under 2017 enligt AKU.⁷ Ökningen förväntas fortsätta under både 2017 och 2018. Det är Stockholms län, Skåne län och Västra Götalands län som ligger i topp med den högsta procentuella ökningen under 2017. Under 2018 fortsätter det vara storstadslänen samt Östergötlands län som växer mest. Samtliga län bedöms ha en ökning av antalet sysselsatta under 2017 och 2018.

Arbetslösheten i länen förväntas ha en varierande utveckling under 2017 och 2018. I tretton av länen förväntas den öka under 2017. Under 2018 prognostiseras en ökning i tre fjärdedelar av alla län. Störst minskning under 2018 förväntas det bli i Blekinge län. Örebro län förväntas alltså ha en något bättre utveckling än majoriteten av Sveriges län under 2018.

Förväntad procentuell sysselsättningsförändring (16-64 år) mellan kvartal 4 2017 och kvartal 4 2018

Inskrivna arbetslösa 16-64 år som andel av registerbaserad arbetskraft, prognos kvartal 4 2018

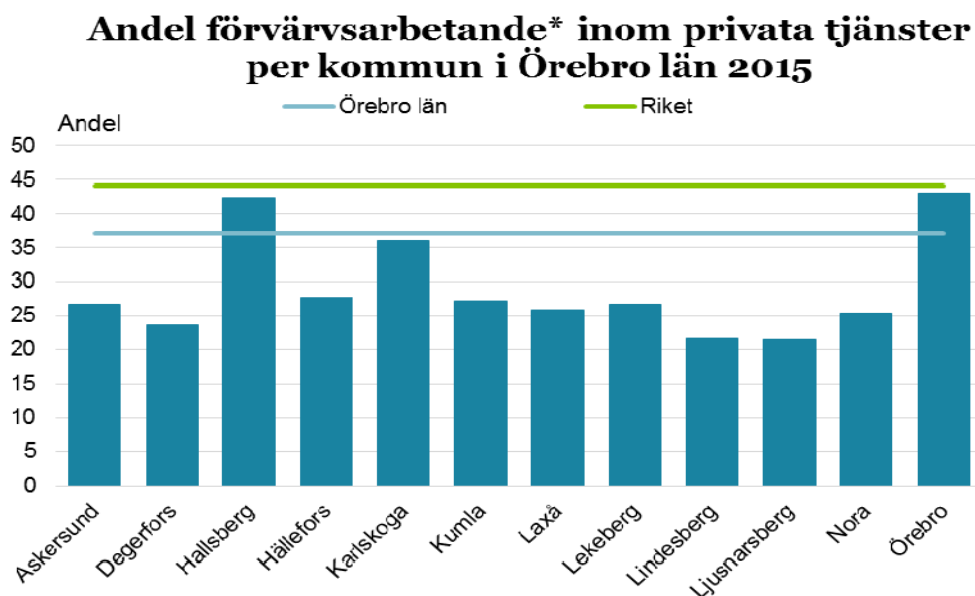
⁷ Arbetskraftsundersökningarna, SCB

Näringsgrenar

Stämningssläget bland länets arbetsgivare är fortsatt optimistiskt i intervjuundersökningen våren 2017. Optimismen sträcker sig över 2017 och in på 2018. Betydligt fler arbetsgivare tror att efterfrågan ökar, än att den minskar. Även om stämningssläget är bra i sin helhet finns det variationer i dess styrka beroende på vilken näringsgren man tittar på. I Örebro län har industrin för en gångs skull tydligast optimism av samtliga näringsgrenar. Förväntningarna på en ökad efterfrågan är tydlig och detta efter ett bra halvår. Branschen är väldigt exportberoende och när den utländska efterfrågan förväntas kunna ta lite mer fart märks det inom länets industri. Den offentliga sektorn har haft ökad tjänsteproduktion och bedömer att den fortsätter öka under 2017 och 2018, men något långsammare. Sammantaget i länet förväntas sysselsättningsutvecklingen vara positiv både under 2017 och 2018. Den blir dock något svagare under 2018. Precis som föregående prognos förväntas det vara privata och offentliga tjänster som får största sysselsättningsökningen under 2017 och 2018, i faktiska tal. Byggföretagen i länet förväntas också anställa fler till slutet av 2018. Industrins sysselsättning blir marginellt högre.

Privata tjänster

Privata tjänster är ett samlingsbegrepp för flera olika branscher inom tjänstesektorn. Branscherna skiljer sig en hel del åt och påverkas olika av konjunkturer och jobbmöjligheter. Privata tjänster omfattar finansiell verksamhet, företagstjänster, handel, hotell och restaurang, information och kommunikation, personliga och kulturella tjänster samt transport. Efter finanskrisen och nedgången i samband med den har arbetsmarknadsläget i branschen förbättrats och vuxit med 1 800 personer under 10-talet och år 2015 förvärvsarbetar 47 300 personer mellan 16 och 64 år i privata tjänster i Örebro län. Det är 37 procent av samtliga förvärvsarbetande i länet. I riket är det 44 procent som jobbar inom de privata tjänsterna och det är framför allt Stockholms län som drar upp siffran med 58 procent inom dessa branscher.

*Avser förvärvsarbetande dagbefolkning, 16-64 år.

Källa: SCB (RAMS)

Inom de privata tjänsterna är det handel som är störst i länet med nästan en tredjedel av näringen. Inom handel är medelåldern förhållandevis låg, 39 år, det är endast hotell och restaurang som har en lägre medelålder med 34 år⁸. Den yngre medelåldern i dessa branscher visar på att de är viktiga för unga men också utrikesfödda då det är här som instegsjobben ofta finns. Andelen utrikes födda är störst inom hotell- och restaurang, drygt var tredje förvärvsarbetande. Inom handel är det 10 procent utrikesfödda, på hela arbetsmarknaden i Örebro län är det 14 procent.

Könsfördelningen i privata tjänster är förhållandevis jämn, 42 procent kvinnor och 58 procent män. Det som bidrar till att männen har en övervikt är transport och information och kommunikation där cirka tre av fyra förvärvsarbetande är män. Jämnast är könsfördelningen inom finansiell verksamhet, 52 procent kvinnor och 48 procent män.

Inom länet är privata tjänster störst i Örebro kommun med 43 procent, följt av Hallsberg på 42 procent och Karlskoga med 36 procent. I länets mer industritunga kommuner som Ljusnarsberg och Lindesberg är cirka en av fem sysselsatt inom privata tjänster.

Transport som är den tredje största delen av privata näringar är en viktig näring i länet utifrån dess geografiska placering mellan Sveriges två största städer. Här finns även en av Sveriges största flygplatser för flygfrakt. Regionen har även en viktig järnvägsknutpunkt i Hallsberg. Sedan 2010 och nedangången under finanskrisen har branschen vuxit med åtta procent och bara under det senaste året⁹ var ökningen 2,7 procent. Även investeringarna ligger högt i branschen vid jämförelser mellan utfallet 2016 och prognosen för 2017 enligt SCB:s Investeringsenkät för maj.

Privata tjänster omfattar en rad olika näringsgrenar vilket märks på de vanligaste yrkesgrupperna i branschen. Den största gruppen är butikspersonal varav 90 procent återfinns inom handel, även den näst största gruppen lagerpersonal och transportledare finns till största del inom handel. Inom transport det vanligt med lastbils- och bussförare, inom hotell och restaurang är det snabbmatspersonal, köks- och restaurangbiträde och inom företagstjänster är städare och hemservicepersonal mest förekommande.

Fler jobb inom privata tjänster

Det senaste halvåret har varit bra för länets arbetsgivare inom privata tjänster. Efterfrågan har ökat i sin helhet även om det är viss variation mellan delbranscherna. Över hälften har upplevt en ökad efterfrågan. Knappt en av tio arbetsgivare har upplevt en minskning. Förväntningarna som arbetsgivarna inom privata tjänster hade i höstas har dessutom infriats fullt ut. För det kommande halvåret är optimismen fortsatt tydlig. Över hälften förväntar sig en fortsatt ökning av efterfrågan. Ungefär sex procent bedömer att den minskar. För det efterföljande höst- och vinterhalvåret är framtidstron på samma nivå. Sammantaget tyder det på en fortsatt stark konjunktur för den privata tjänstesektorn. Starkast förväntningar för det kommande halvåret är det bland arbetsgivarna inom personliga och kulturella tjänster. Därefter följer finansiell verksamhet och företagstjänster samt hotell och restaurang.

⁸ Samtliga förvärvsarbetande i åldern 16-64 år

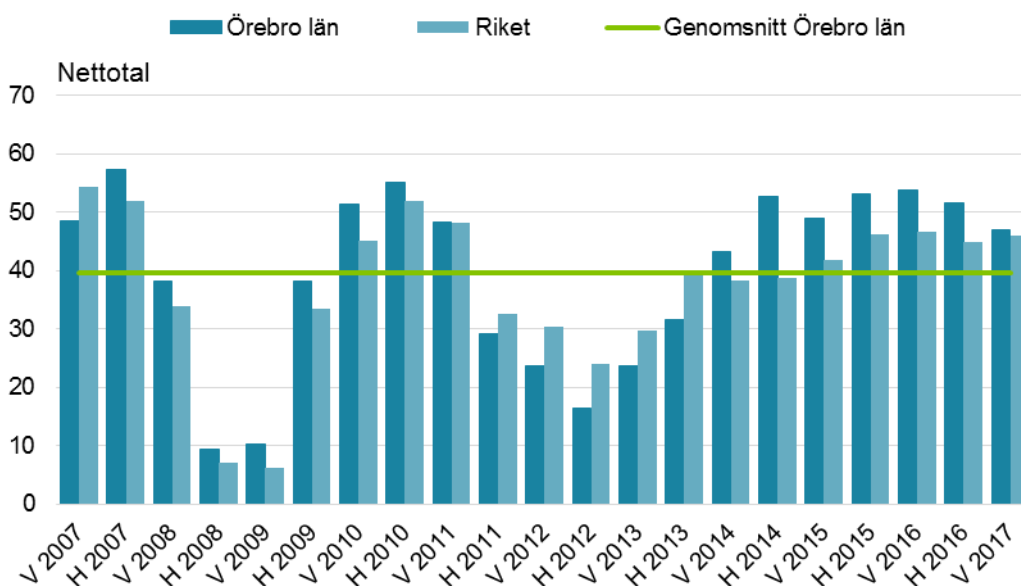
⁹ Mellan RAMS 2014 och RAMS 2015

Lägst förväntningar på ökad efterfrågan är det bland arbetsgivarna inom transport, även om det är en övervikt på antalet som tror på en ökad efterfrågan.

Kapacitetsutnyttjandet har ökat sedan i höstas och även i jämförelse med våren 2016. Tre av fyra anser sig utnyttja sin personal fullt ut. Det medför att en ökad efterfrågan bör leda till fler sysselsatta. Högst kapacitetsutnyttjande är det inom personliga och kulturella tjänster, IT samt finansiell verksamhet och företagstjänster. Även bristen på arbetskraft är relativt hög. Den har stigit i jämförelse med våren 2016. I vårens undersökning var det en tredjedel av arbetsgivarna som hade upplevt rekryteringsproblem det senaste halvåret. För ett år sedan var den siffran en femtedel. Det är inte höga siffror i sig men den siffran väntas öka om högkonjunkturen fortsätter. Störst brist är det inom hotell och restaurang samt finansiell verksamhet och företagstjänster. Där har drygt hälften av arbetsgivarna upplevt brist på arbetskraft under det senaste halvåret.

Arbetskraftsbehovet förväntas vara högt inom den privata tjänstesektorn under 2017 och 2018. Hälften av alla tillfrågade arbetsgivare planerar att anställa fler under det kommande året. Endast sex procent bedömer att personalstyrkan minskar under det kommande året. För det kommande året efter det är det knappt fyra av tio som planerar att anställa fler och resterande bedömer att man kommer ha ett oförändrat antal anställda. Det är främst inom finansiell verksamhet och företagstjänster samt IT som anställningsplanerna är tydliga. Dock har samtliga delbranscher positiva anställningsplaner för 2017 och 2018. En fortsatt stark konjunktur, ett allt högre kapacitetsutnyttjande och positiva anställningsplaner gör att Arbetsförmedlingen bedömer en positiv sysselsättningstillväxt inom den privata tjänstesektorn under 2017 och 2018.

Förväntningsläget inom privata tjänster för kommande sex månader i Örebro län

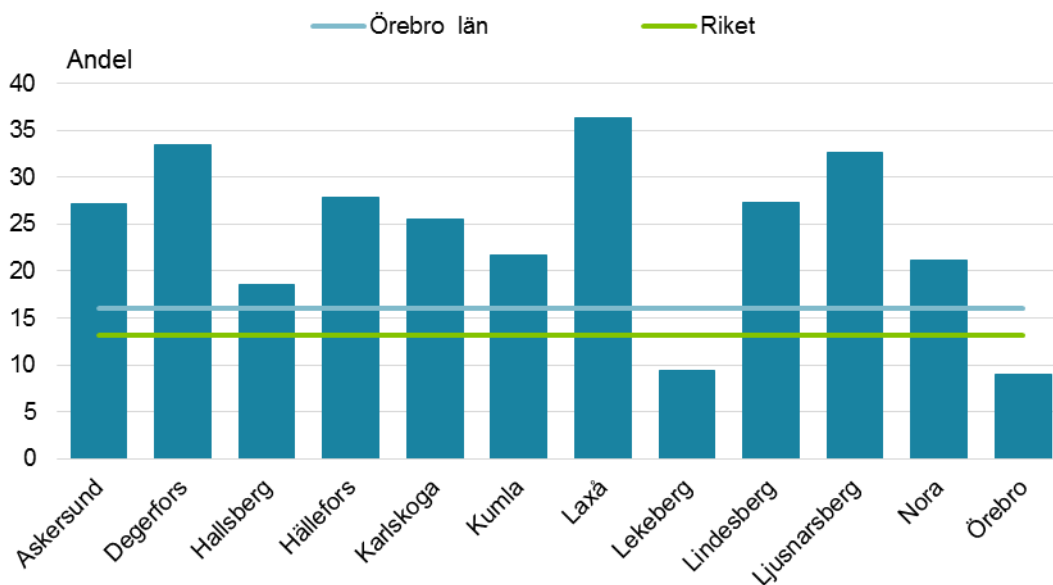
Säsonggrensade data, trendvärden.
Källa: Arbetsförmedlingens intervjuundersökningar

Industri

Industrin är stor i Örebro län, i nio av länets tolv kommuner sysselsätter den mer än var femte förvärvsarbetande och i tre kommuner (Laxå, Degerfors och Ljusnarsberg) jobbar mer än 30 procent i branschen. Det kan jämföras med riket i stort där industrin utgör cirka 13 procent av sysselsättningen. Industrin sysselsätter många i Örebro län men andelen med eftergymnasial utbildning är lägre än i riket. Det är endast i Karlskoga (31,8) som andelen med eftergymnasial utbildning högre än riksnivån (30,5). Detta kan bland annat förklaras av branschstrukturen inom industrin där maskin-, metall- och livsmedelsindustri är stora i Örebro län och där utbildningsnivå är förhållandevis låg, både i riket och i Örebro län.

Industrin har sedan finanskrisen 2009 minskat både i riket och i Örebro län. Mellan 2008 och 2015 har nästan vart femte arbetstillfälle försvunnit i länet och i riket har branschen minskat med 100 000 förvärvsarbetande under samma tidsperiod. Ser man till förädlingsvärdet, vilket kan beskrivas som den sammanlagda värdeökningen¹⁰ i näringslivet, så har industrins andel i Örebro län minskat från 40 procent år 2010 till 33 procent år 2015. På riket har industrin andel gått från 31 procent till 26 procent under motsvarande period

Andel förvärvsarbetande* inom industrin per kommun i Örebro län 2015

*Avser förvärvsarbetande dagbefolkning, 16-64 år.

Källa: SCB (RAMS)

På senare tid har man dock kunnat se en viss inbromsning eller till och med en viss ökning i industrin. I den kortperiodiska sysselsättningsstatistiken (KS) ökade sysselsättning i industrin med cirka 3 000 anställda första kvartalet 2017 jämfört med motsvarande kvartal året innan.¹¹ Det är särskilt fordonsindustrin som har gått bra och ökat sysselsättningen

¹⁰ Förädlingsvärdet räknas som skillnaden mellan intäkterna av produktionsverksamhet och de kostnader som förorsakats av verksamheten

¹¹ Totalt i riket.

med 5,2 procent. Under 2015 ökade nettoomsättningen i fordonsindustrin med cirka 41 miljarder kronor, en ökning med 17 procent. I näringslivet totalt ökade nettoomsättningen med 5,2 procent. Ökningen i fordonsindustrin kan bland annat förklaras av ökad nybilsförsäljning och ökad export¹². Något som skulle kunna påverka industrin i Örebro län och särskilt Lindesbergs kommun där fordonsindustrin har en framträdande roll. Däremot har metall- och stålverk som också är stora i länet haft en negativ sysselsättningsutveckling enligt KS. I den senaste Investeringsenkäten från SCB för majmånad ses dock en revidering uppåt för stål- och metallverk jämfört med föregående enkät. Vilket skulle kunna bero på uppgången i gruvindustrin och samvariationen mellan dessa branscher.

De mest förekommande yrkesgrupperna inom industrin i Örebro län är smeder och verktygsmakare, ingenjörer och tekniker samt montörer. Yrkesgrupper som också är vanligt förekommande i industrin på riksnivå.

Tydlig optimism inom industrin

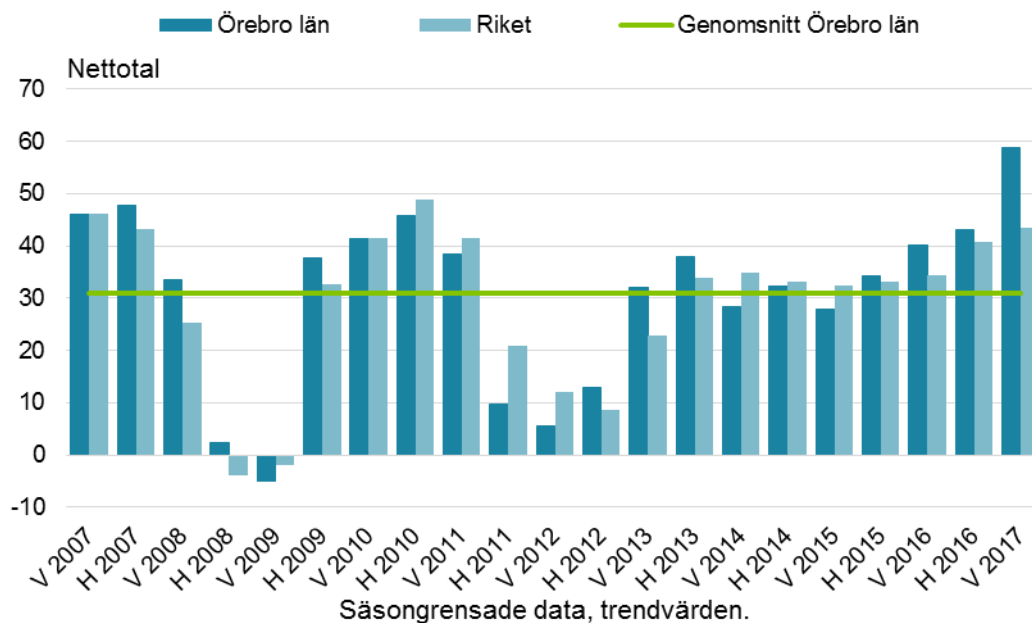
Återhämtningen inom industrin har utvecklats långsamt under de senaste åren. En osäker omvärld och ett Europa som fortfarande kämpar med sin ekonomi på vissa håll är några av faktorerna. Omvärldsekonomin förväntas dock växa något snabbare framöver och exporten tros ta mer fart. Sverige är ett exportberoende land och för industrin är exportmarknaden otroligt viktig. Under första kvartalet 2017 ökade varuexporten från Sverige.¹³ Vissa delar inom industrin, exempelvis verkstadsvaror och vägfordon, upplevde en ökad export.

I Arbetsförmedlingens intervjuundersökning under våren framgick det att nästan sex av tio arbetsgivare inom industrin har upplevt en ökad efterfrågan det senaste halvåret. Samtidigt hade endast tre procent upplevt en minskad efterfrågan. Det var med råge över förväntningarna som fanns i höstas. För det kommande halvåret kan en tydlig optimism anas inom länets industri då sju av tio företag tror på en ökad efterfrågan. Det ligger också långt över det historiska genomsnittet för länet. För höst- och vinterhalvåret är förväntningarna fortsatt starka. Sex av tio arbetsgivare förväntar sig ökad efterfrågan och i princip resten tror att den blir oförändrad. Dessa förväntningar ska ses som en riktning över vart industrin är på väg. Det ser onekligen bra ut men en stor industriboom är dock inte det mest sannolika, även om det troligtvis kommer gå bättre framöver. Kapacitetsutnyttjandet inom industrin i Örebro län är högt. Mer än tre av fyra arbetsgivare har ett högt kapacitetsutnyttjande av sina personalresurser. Det visar också på att den ökade efterfrågan märks bland arbetsgivarna.

¹² Företagens ekonomi 2015

¹³ Nationalräkenskaperna 1:a kvartalet 2017, SCB.

Förväntningsläget inom industrin för kommande sex månader i Örebro län

Källa: Arbetsförmedlingens intervjuundersökningar

Arbetsförmedlingens prognos för industrin i länet visar på en marginell ökning av antal sysselsatta fram till slutet av 2018. Trots en tydlig optimism inom industrin sker det ständigt investeringar för att öka effektiviteten. Detta leder till att det inte behövs så många fler som kan arbeta. Osäkerheten i omvärlden är stor, men förhoppningen är att vi ser en viss förstärkning i efterfrågan under 2017 och 2018. Sysselsättningsstillväxten kan dock bli något starkare om efterfrågeläget tar mer fart än förväntat och arbetsgivarna inte hinner med att effektivisera sin produktion.

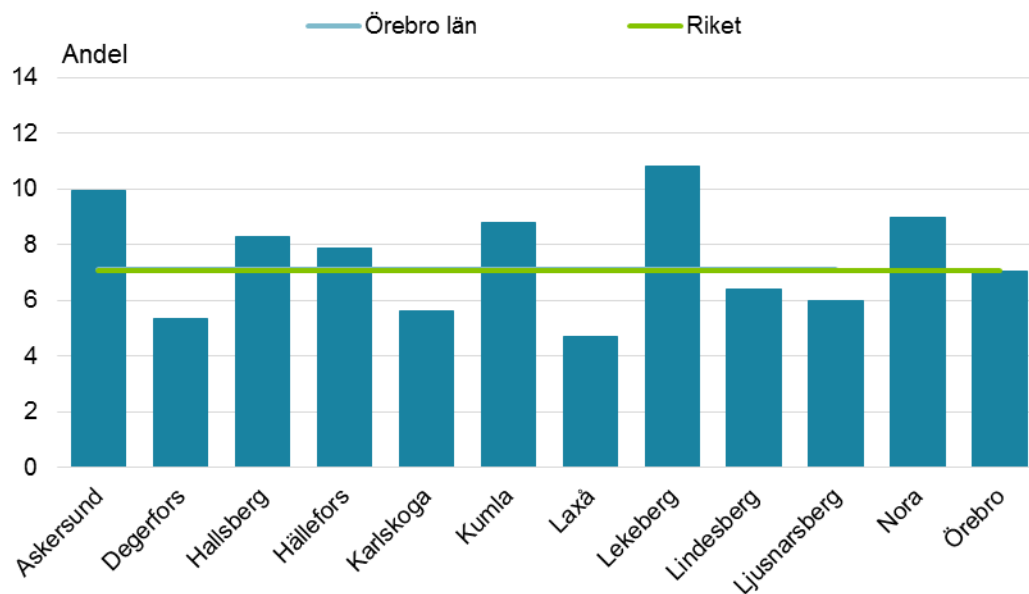
Trots att jobbtillväxten inom industrin inte blir kraftig behövs det alltid ny personal när man ersättningsrekryterar. Inom länets industri finns det brist på vissa yrkeskategorier och det handlar främst om kvalificerade tjänstemän. Det är i många fall svårt att hitta civilingenjörer av olika slag och många av länets mindre orter måste konkurrera med mer attraktiva större orter om den kompetens som finns. Framöver förväntas även behovet av mer kvalificerade industriarbetare med spetskompetens öka.

Byggverksamhet

Under de senaste åren har bostadsbyggandet legat på höga nivåer både i riket och i Örebro län. Under 2016 var Örebro kommun en av de kommuner i Sverige där flest nyproduktioner påbörjades i förhållande till invånarantalet. I Boverkets bostadsmarknadsenkät för 2017 uppger dock Örebro kommun att de nu har en balans på bostadsmarknaden. I länets övriga kommuner är det utöver Örebro kommun också Lekeberg och Ljusnarsberg som anger att

det är balans medan de övriga nio kommunerna anger att det råder underskott på bostadsmarknaden. Utöver byggandet av bostäder pågår också byggande lokaler och infrastruktur i länet.

Andel förvärvsarbetande* inom byggverksamhet per kommun i Örebro län 2015

*Avser förvärvsarbetande dagbefolkning, 16-64 år.

Källa: SCB (RAMS)

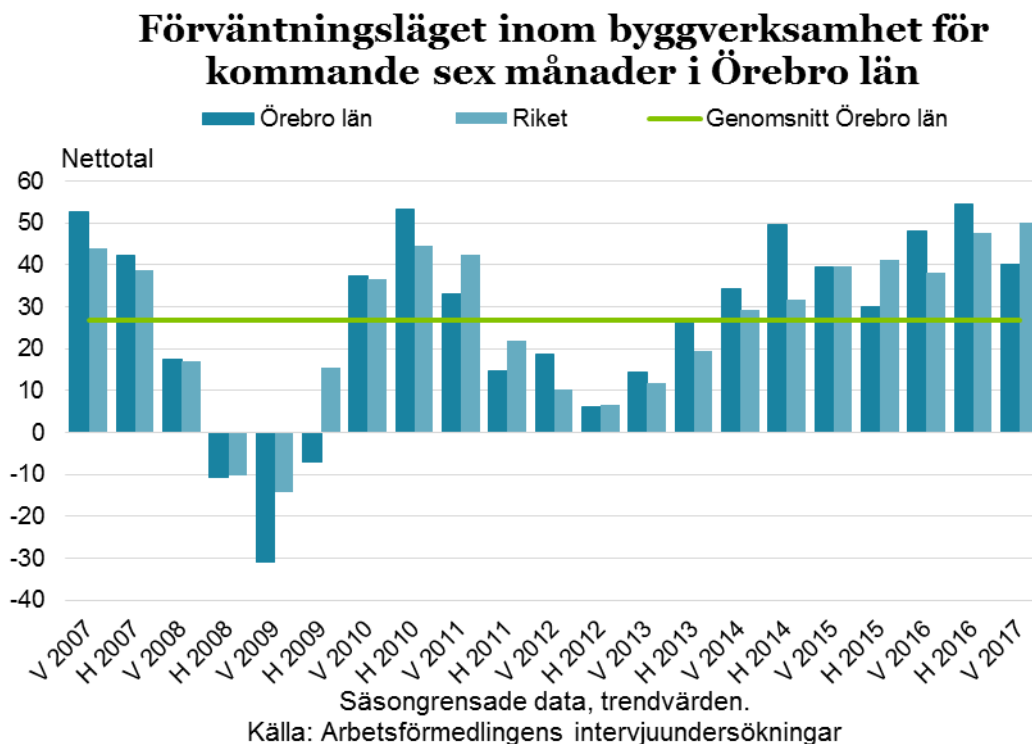
Det ökade byggandet avspeglas också i sysselsättningen som både under 2014 och 2015 ökade med runt tre procent efter att ha minskat under några år. Antalet förvärvsarbetande i byggindustrin utgjorde sju procent eller drygt 9 000 av sysselsättningen i länet för personer mellan 16 och 64 år. Byggindustrin är den mest mansdominerade branschen både i Örebro län och riket, av samtliga förvärvsarbetande är 92 procent män i Örebro län och 91 procent i riket. Det kan jämföras med hela arbetsmarknaden i Sverige där andelen kvinnor är 49 procent och andelen män är 51 procent i åldern 16-64 år. Fördelning i byggbranschen har inte ändrats under en längre tid och det verkar inte heller bli någon förändring på sikt. Till läsåret 2016/2017 var nio procent av de sökande med förstahands val till gymnasieskolans bygg- och anläggningsprogram kvinnor.

Var fjärde anställd person i byggindustrin i Örebro län finns i gruppen snickare, murare och anläggningsarbetare. Gruppen följs av takmontörer, golvläggare och VVS-montörer och installations- och industrielektriker.

Ökad efterfrågan att vänta

Enligt vårens intervjuundersökning har det varit ökad efterfrågan under det senaste halvåret. Utfallet blev dock sämre än förväntningarna. Nästan hälften av arbetsgivarna upplevde en ökad efterfrågan men över tio procent uppgav att den hade minskat. Dock ska man

ställa det mot att det tidigare har varit en väldigt hög efterfrågan inom bygg i länet. Det innebär att det inte är några dåliga siffror.

Stämningssläget i vårens undersökning är fortsatt över det historiska genomsnittet för Örebro län. För det kommande halvåret är det två av tre arbetsgivare som tror på en ökad efterfrågan. En av tio förväntar sig det motsatta med en minskad efterfrågan. Även för det kommande höst- och vinterhalvåret är det en optimism inom branschen, men något mer dämpad. Det kan man också förvänta sig då bygg till stor del är säsongsberoende.

Arbetsförmedlingens bild förstärks av Sveriges Byggindustrier som bedömer att bygginvesteringarna i länet ökar under 2017 och sedan ligger kvar på samma nivåer under 2018.¹⁴ Det är bostads- och lokalinvesteringar som bidrar till tillväxt inom byggsektorn i länet under 2017. Kapacitetsutnyttjandet inom bygg och anläggning är högt, i vårens intervjuundersökning. Åtta av tio arbetsgivare kan öka sin produktion med högst tio procent innan nyrekrytering måste ske. Det innebär sannolikt att fler behöver anställas eftersom det är en förväntad efterfrågeökning framöver. Arbetsgivarna uppvisar dessutom positiva anställningsplaner. Sju av tio planerar att anställa fler under det kommande året. För ytterligare ett år framöver är det fyra av tio som tror på ett ökat antal anställda. Resterande bedömer att man har ett oförändrat antal. Samtidigt dras branschen med stora rekryteringsproblem. I Örebro län är det sex av tio arbetsgivare inom bygg som har haft svårt att rekrytera. Det är högst av alla branscher inom det privata näringslivet. Denna matchningsproblematik kommer att sätta spår i sysselsättningstillväxten inom bygg. Arbetsförmedlingens bedömning är att sysselsättningen inom länets byggsektor ökar under 2017 och 2018, men i en

¹⁴ Regionala prognos för Örebro län, Sveriges Byggindustrier

mer dämpad takt än tidigare. När det kommer till yrken är det svårt att hitta exempelvis betongarbetare, golvläggare, snickare/träarbetare men även olika platschefer inom byggverksamhet, som ofta kräver en ingenjörsutbildning. Av alla byggyrken som Arbetsförmedlingen gör prognoser på bedöms det vara brist på alla utom ett, grovarbetare. Lärlingarnas situation har förbättrats på grund av denna brist och de har därmed lite lättare att komma ut på arbetsplatser i nuläget. Det är positivt då det är viktigt för kompetensförsörjningen att man fyller på med arbetskraft underifrån.

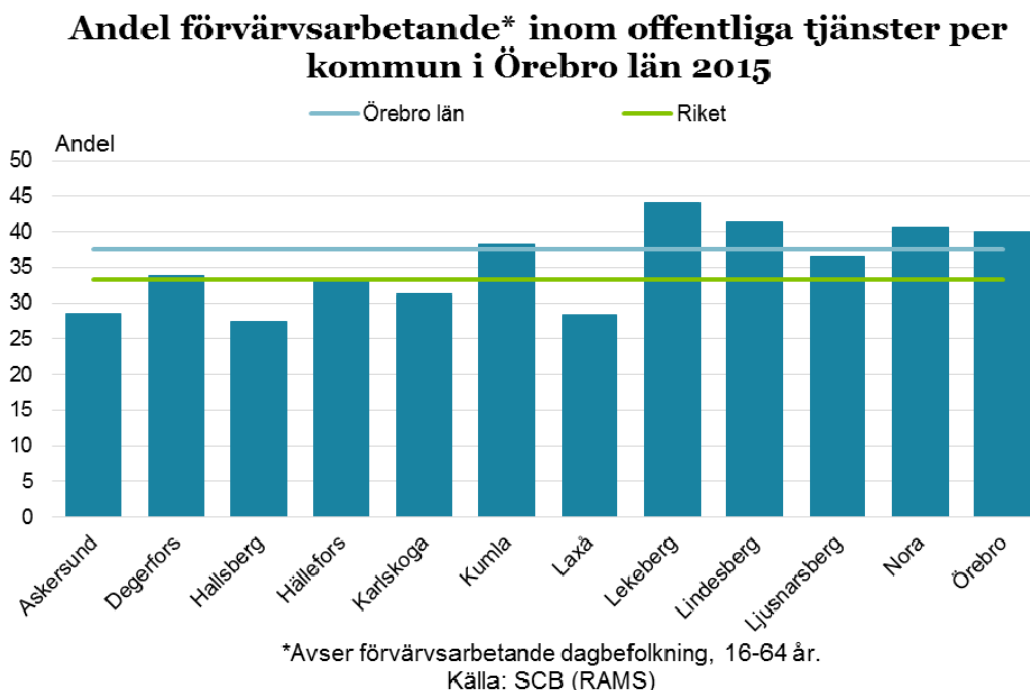
Offentliga tjänster

De offentliga tjänsterna sysselsätter drygt en tredjedel av samtliga förvärvsarbetande i åldern 16-64 år. I offentliga tjänster ingår vård och omsorg som står för drygt hälften av sysselsättningen i branschgruppen, utbildning som står för cirka 30 procent och offentlig förvaltning med 18 procent. Inom gruppen finns flertalet av länets största arbetsgivare som landstinget, ett flertal kommuner samt myndigheter som Örebro universitet och Kriminalvården. Offentliga tjänster är stor i samtliga av länets kommuner. I åtta av tolv kommuner är andelen större än andelen i riket och störst är den i Lekeberg med 44 procent. Lägst andel återfinns i Hallsberg med 27 procent.

Sedan 2010 har sysselsättningen ökat med nästan tio procent i de offentliga tjänsterna och det är framför allt offentlig förvaltning och vård och omsorg som har stått för ökningen. Offentliga tjänster är till stor del beroende av befolkningsstrukturen, och de olika åldersgruppernas efterfrågan på utbildning och vård och omsorg. 2016 års preliminära bokslut var positivt för alla kommuner i länet samt för landstinget i Örebro län. På riket uppmättes det största sammanlagda överskottet under hela 2000-talet. SKL bedömer dock att skatteunderlaget kommer minska de kommande åren medan kostnader som hänger samman med en åldrade befolkning och ökat barnafödande kommer att öka¹⁵. Kostnaderna ökar också på grund av svårigheterna att hitta arbetskraft till välfärdssektorn, vilket innebär kostnader för hyrpersonal och andra lösningar.

I Örebro län har befolkningen vuxit med mer än 20 000 personer under 2000-talet och hälften av länets kommuner har haft en positiv befolkningsutveckling. Mest har befolkningen ökat i Örebro och i Kumla och den har minskat mest i Laxå. Den äldre befolkningen utgör en allt större andel av befolkningen, under 2000-talet har antalet invånare som är 65 år och äldre ökat med 24 procent. Den bidragande anledningen till befolkningsökningen är annars utrikes födda. År 2000 hade var tionde person i länet ett annat födelseland än Sverige, år 2016 var det nästan var sjätte person.

¹⁵ Ekonomirapporten maj 2017. SKL

Den största yrkesgruppen inom offentlig verksamhet är undersköterskor, som också är den största yrkesgruppen totalt i Örebro län oavsett bransch¹⁶. De följs av grundskollärare, fritidspedagoger och förskollärare samt skötare, vårdare och personliga assistenter. Inom offentliga tjänster är tre av fyra förvärvsarbetande kvinnor och inom vård och omsorg dominerar kvinnorna med 82 procent av sysselsättningen.

Offentliga tjänstesektorn växer långsammare

Konjunktorella svängningar har inte samma påverkan på den offentliga tjänstesektorn som på andra branscher, exempelvis industrin. Trots det påverkar arbetslösheten och sysselsättningen den offentliga tjänstesektorn då den till stor del är skattefinansierad. Länets befolkning växer och det är många asylsökande som har kommit till både Sverige och länet. Det innebär att resurserna inom den offentliga sektorn ändå behöver utökas trots minskade intäkter. Enligt Arbetsförmedlingens intervjuundersökning har det varit en ökad tjänsteproduktion inom offentlig tjänstesektor det senaste halvåret. Drygt fyra av tio arbetsgivare har upplevt en ökning och en procent har upplevt en minskning. För det kommande halvåret bedöms det vara fortsatt ökad tjänsteproduktion inom offentliga tjänster, som helhet. Dock bedöms den växa ned en del i tillväxttakt. Enligt undersökningen är det främst inom grundskola och barnomsorg som tjänsteproduktionen ökar. Förväntningarna är i princip likadana för det kommande höst- och vinterhalvåret. Antalet sysselsatta inom offentlig tjänstesektor bedöms öka under 2017 och 2018, men inte i samma takt som tidigare. Ett av hindren för detta är svårigheten att hitta personal med rätt kompetens. Rekryteringsproblemet har ökat mycket de senaste åren i länet. Det råder stora rekryteringsproblem inom

¹⁶ SCB:s Yrkesregister, SSK2012, 3-siffer nivå.

både vård och omsorg samt inom utbildning. Nästan tre av fyra tillfrågade offentliga verksamheter har upplevt problem med att rekrytera det senaste halvåret. Det är bara två län som upplever större brist inom offentlig tjänstesektor, Norrbotten och Blekinge.

I länet är det exempelvis brist på sjuksköterskor och det gäller både grund- och specialistutbildade. Det är även brist på undersköterskor och denna brist förväntas öka framöver. Bristen på läkare består sedan tidigare. Inom utbildning är det bland annat förskollärare, grundskollärare och gymnasielärare som det är svårt att få tag på. I många fall får man göra temporära lösningar genom att ta in personal som är mindre kvalificerad. Behovet av förskollärare kommer öka mycket under en period, då ett stort antal nya förskoleavdelningar ska öppnas under några år i Örebro. Inom den offentliga tjänstesektorn är det ett stort antal som förväntas gå i pension under de kommande åren. Det kommer sannolikt att leda till större rekryteringsproblem än vad vi ser idag om ingen hållbar lösning till problemet tas fram.

Jord- och skogsbruk

Jord- och skogsbruk är en liten bransch i Sverige som är beroende av den globala marknaden. Den påverkas av utvecklingen i omvärlden och efterfrågan på såväl trä- och pappersvaror som spannmål och livsmedel. I länet sysselsätter branschen knappt 2 000 personer eller 1,5 procent mellan 16 och 64 år. På riksnivå är sysselsättningen 1,4 procent. I Örebro län är branschen störst i Lekebergs kommun (7,5 procent) och minst i Örebro kommun (0,8 procent). Sysselsättningen i branschen har minskat under en längre tid och det märks tydligast bland männen. Sedan 2010 har jord- och skogsbruket i Örebro län minskat med drygt elva procent och det är männen som har stått för hela minskningen.

Branschen har många egna företagare, nästan hälften av alla sysselsatta i Örebro län är egna företagare. Det kan jämföras med knappt fyra procent egna företagare totalt i länet. För de anställda männen är maskinförare, skogsarbetare och djuruppfödare de största yrkesgrupperna¹⁷. För kvinnorna är det vanligast att vara anställd som djuruppfödare, butikspersonal och skogsarbetare.

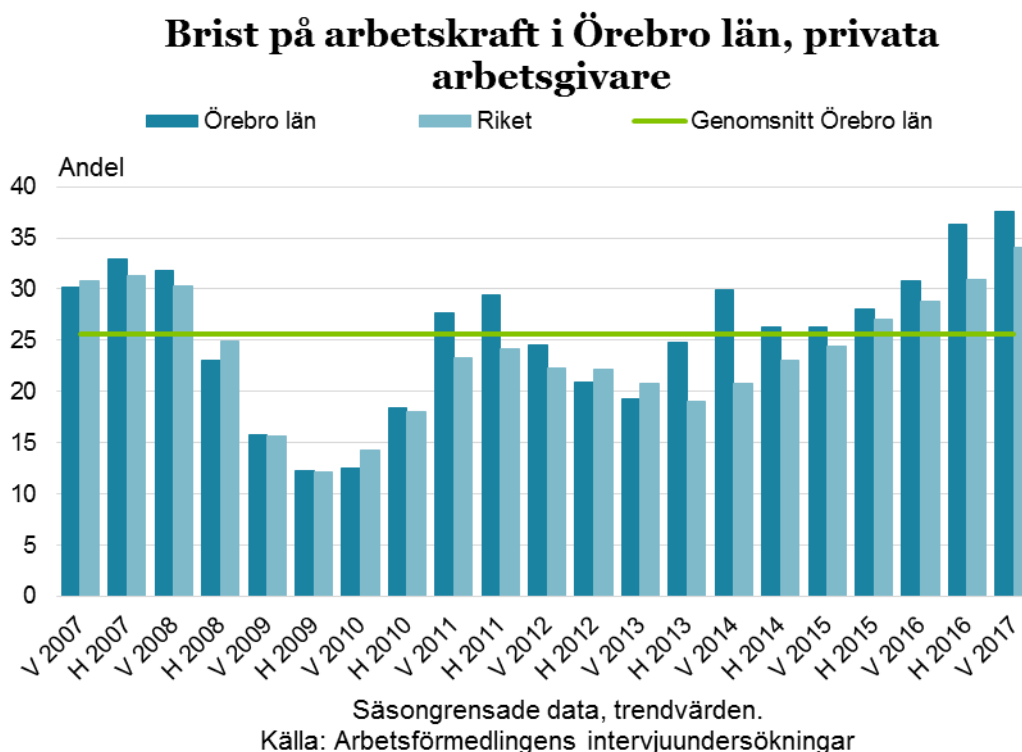
I Arbetsförmedlingens intervjuundersökning uppgav branschens arbetsgivare att det senaste halvåret gått relativt bra. Nästan fyra av tio arbetsgivare inom jord och skog har upplevt en ökad efterfrågan. I princip resterande uppgav att efterfrågan var oförändrad. Framtidsutsikterna för det kommande halvåret är lite mer optimistiska. Mer än fyra av tio tror på en ökad efterfrågan och drygt hälften bedömer att den blir oförändrad. För det kommande höst- och vinterhalvåret tror en majoritet på över 60 procent på en oförändrad efterfrågan. Cirka en tredjedel förväntar sig att den ökar. Det är en ganska naturlig skillnad på grund av säsongsvariationerna

Sysselsättningen förväntas vara relativt oförändrad inom jord- och skogsbruket under 2017 och 2018. Om det svänger är det sannolikt mer åt det negativa hållet. Branschens lönsamhet är inte tillfredsställande och gör att det är svårt med expansion.

¹⁷ SCB:s Yrkesregister 2015 och undantaget yrkesgruppen okänd.

Matchningsläget allt mer ansträngt i länet

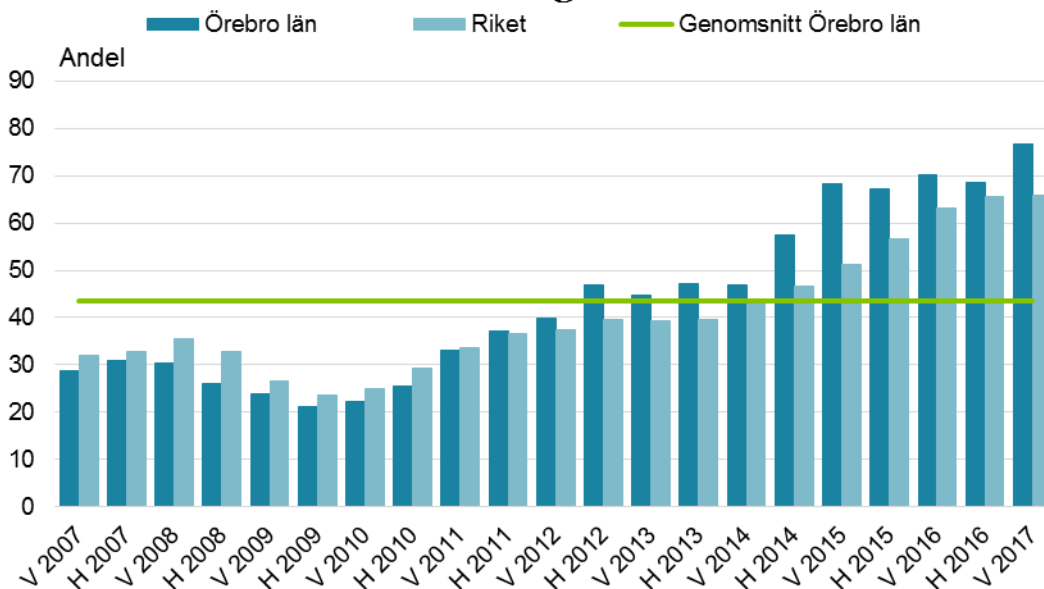
Den brist- och överskottssituation som finns på arbetsmarknaden påverkas långsiktigt av en rad faktorer, exempelvis demografisk utveckling och utbildningsnivå bland befolkningen. På kort sikt är konjunkturella förändringar en kraftigt bidragande orsak till hur brist- och överskottssyrken utvecklas. Ett bra konjunktorellt läge innebär ofta att arbetsgivare har svårt att rekrytera personal jämfört med ett svagare sådant. Länets arbetsmarknad karaktäriseras inom vissa branscher av en obalans när det kommer till utbud och efterfrågan av arbetskraft. Denna obalans har förstärkts ytterligare sedan prognosen hösten 2016. Allt fler arbetsuppgivare upplever att det är svårt med rekrytering av ny personal. Detta hänger samman med en stark konjunktur, men också en eftersläpning i kompetensförsörjningen. Orsakerna till brist på kompetent arbetskraft varierar mellan olika yrken. Inom vissa yrkesgrupper examineras för få från utbildningar och vissa andra yrken har inte tillräcklig attraktionskraft för att täcka upp behovet.

Den upplevda bristen på arbetskraft inom det privata näringslivet tog ett stort kliv upp under hösten 2016. I vårens intervjuundersökning har ett ytterligare steg uppåt tagits. Precis som tidigare prognoser har förutspått har bristen ökat och breddats till fler branscher. Bygg är fortfarande den bransch som upplever störst rekryteringsproblem. Sex av tio tillfrågade arbetsgivare i Arbetsförmedlingens intervjuundersökning har upplevt rekryteringsproblem det senaste halvåret. Efter bygg kommer hotell och restaurang samt finansiell verksamhet och företagstjänster där ungefär hälften av dem tillfrågade arbetsgivarna har haft svårt att rekrytera. Även inom IT-branschen är rekryteringsproblemen tydliga. Fyra av tio arbetsgivare inom branschen har upplevt rekryteringsproblem det senaste halvåret.

Även om bristen på arbetskraft inom den privata sektorn än så länge inte är allmänt utbredd är det allvarligt att den fortsätter öka. Länets arbetsmarknad börjar uppleva ett allt mer ansträngt matchningsläge och det sätter spår på längre sikt. Vissa branscher upplever än så länge inga större rekryteringsproblem, men det finns trots det svårigheter att rekrytera vissa yrkesgrupper. Industrin har exempelvis inte några större problem att rekrytera, förutom när det kommer till ingenjörer och vissa kvalificerade industriyrken. Även inom handel är det relativt enkelt att rekrytera då det inte är vanligt förekommande med krav på längre utbildning. Dock blir det allt vanligare med specifika krav på så kallade mjuka kompetenser, exempelvis servicekänsla, social förmåga och empati.

Brist på arbetskraft i Örebro län, offentliga arbetsgivare

Säsongrensade data, trendvärden.

Källa: Arbetsförmedlingens intervjuundersökningar

Länets offentliga sektor fortsätter att ha väldigt stora rekryteringsproblem och dessa ökar trendmässigt. Nästan tre av fyra verksamheter upplevde att det var svårt att hitta efterfrågad kompetens vid rekrytering det senaste halvåret. Bristen ligger långt över det historiska genomsnittet för länet. Situationen inom offentlig sektor, och då främst inom vård och omsorg samt utbildningsväsendet, blir allt mer ohållbar. Konsekvenserna är allvarliga och detta har pågått under flera år. Det har blivit allt svårare att hitta den arbetskraft man söker och verksamheten påverkas på grund av detta. Det är bland annat svårt att hitta sjuksköterskor, läkare, undersköterskor, förskollärare och lärare i grund- och gymnasieskola.

Inom flera yrken finns det många gångbara arbetssökande samtidigt som läget är det motsatta inom en rad andra yrken. Arbetsgivarnas krav är höga och det ställs allt hårdare krav i takt med att teknik och arbetsuppgifter blir mer avancerade. Matchningsläget i länet blir allt mer ansträngt med en stark konjunktur, pensionsavgångar och när befolkningens

struktur förändras. Samtidigt förändras utbudet på arbetsmarknaden och andelen inskrivna arbetslösa som har en kortare utbildning ökar. Det innebär utmaningar när det kommer till matchningen, då det i princip ställs krav på en genomförd gymnasieutbildning på arbetsmarknaden idag. Ungefär tre av fyra inskrivna arbetslösa i länet står längre ifrån arbetsmarknaden och det krävs aktiva insatser från Arbetsförmedlingen och andra aktörer för att dessa ska kunna matchas mot jobben som finns. Det är väldigt viktigt att ha en väl fungerande matchning för att samhällsekonomin ska ha en god utveckling. Därför är det också viktigt att belysa situationen när det kommer till att matcha utbud mot efterfrågan.

FÖRDJUPNINGSRUTA:

Arbetskraftsbristens konsekvenser

Bristen på arbetskraft kan leda till stora konsekvenser för arbetsgivarna och samhällsekonomin i helhet. Dels kan rekryteringsproblemen innebära färre sysselsatta och på lång sikt leda till lägre tillväxt i ekonomin. Den kan också innebära försämrad service till allmänheten från den offentliga sektorn. I Arbetsförmedlingens intervjuundersökning kartläggs dels hur rekryteringarna påverkas av arbetskraftsbristen men också vilka konsekvenser detta leder till.

Av arbetsgivarna inom det privata näringslivet som hade upplevt rekryteringsproblem var det hälften som uppgav att rekryteringarna tog längre tid på grund av detta.¹⁸ Drygt en tredjedel uppgav att man inte lyckades rekrytera. Bland arbetsgivarna inom den offentliga sektorn som hade upplevt rekryteringsproblem var det nästan hälften som fick sänka kraven på utbildning. Ungefär hälften uppgav också att det tog längre tid än normalt att rekrytera. Allt detta leder till kostsamma konsekvenser för arbetsgivarna och det är viktigt att detta kartläggs.

Sex av tio privata arbetsgivare som hade upplevt brist uppgav att den befintliga personalen fick arbeta mer. Motsvarande andel för offentliga arbetsgivare var drygt fyra av tio. Att befintlig personal får arbeta mer behöver inte vara allt för problematiskt på kort sikt. Det är på lång sikt som det kan leda till ökade ohälsotal bland de som arbetar och det medför således ökade kostnader för samhället. Nästan tre av tio privata arbetsgivare som hade upplevt brist fick tacka nej till order. Knappt en femtedel fick även minska sin produktion eller service. En femtedel av företagen fick även skjuta en planerad expansion på framtiden. Dessa konsekvenser påverkar så klart företagen negativt när det egentligen finns potential för att utöka sin produktion eller service. Länet går miste om arbetstillfällen och även skatteunderlag.

Fyra av tio arbetsgivare inom den offentliga sektorn, som hade upplevt brist, uppgav att det blev försämrad kvalitet i deras service. Det är allvarligt när välfärden riskerar att försämras på grund av att det inte finns tillgänglig arbetskraft med rätt kompetens. Att så många inom den offentliga sektorn upplever att deras servicekvalitet är oroväckande. Efterfrågan på vård, omsorg och skola förväntas öka och det är inte acceptabelt med försämringar i dess service.

Det framgår tydligt i Arbetsförmedlingens intervjuundersökning att rekryteringsproblemen leder till allvarliga konsekvenser. Med en fortsatt stark konjunktur och ökad befolkning kan man förvänta sig att situationen förvärras. Det är viktigt att dessa problem analyseras och att åtgärder vidtas för att ha en långsiktigt hållbar kompetensförsörjning. Ska även det välfärdssystem vi har idag fungera måste lösningar tas fram.

¹⁸ Andelarna i detta avsnitt ska ej summeras eftersom att arbetsgivarna har möjlighet att ange flera svarsalternativ.

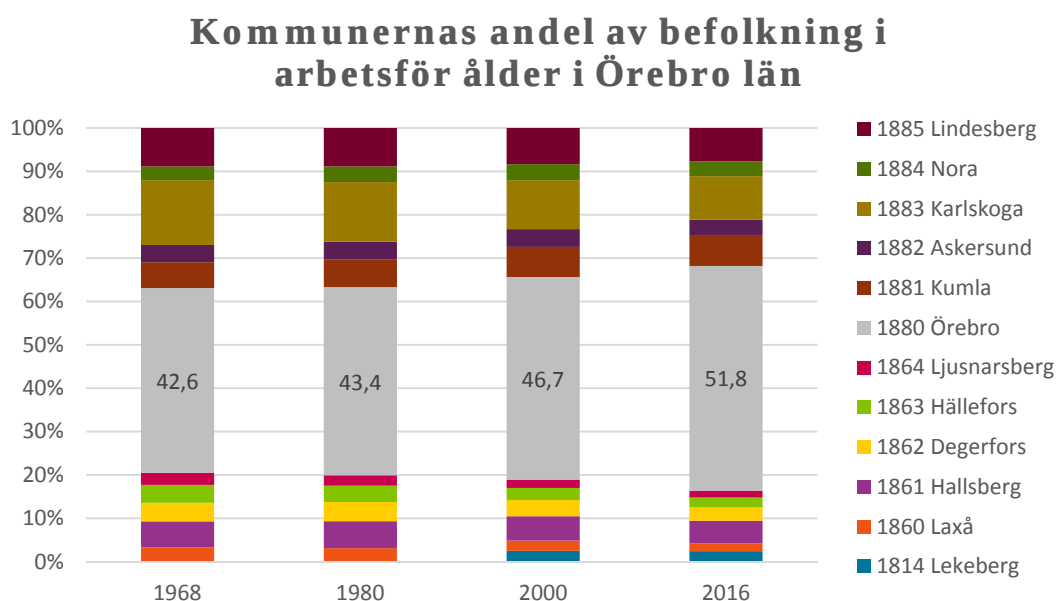
Befolkning och arbetskraft

En levande landsbygd eller skräpyta?

Frågan ställdes på sin spets när ekonomen och författaren Kjell A. Nordström levererade en framtidsprognos för Sverige i januari 2017. Han menar att urbaniseringen kommer att slå hårt mot Sveriges landsbygd när storstäderna växer och att stora delar av landet kan ödeläggas ekonomiskt.

Befolkningsförändringar sker hela tiden men när det sker förändringar bland befolkningen som befinner sig i arbetsför ålder kan det få stora effekter. Trenden syns också i Örebro län, i mindre skala men i ett allt snabbare tempo.

Diagrammet nedan visar urbaniseringen i länet. Örebro kommun har haft en tillväxt på bekostnad av landsbygdskommunerna när det gäller invånare i arbetsför ålder från 1968 till idag¹⁹.

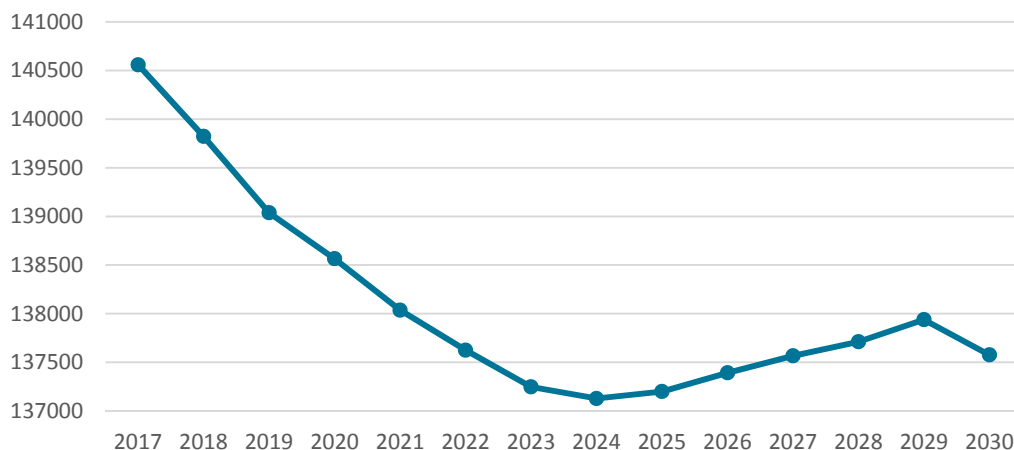

Bland de mindre kommunerna är det bara Kumla och Nora har lyckats stå emot utvecklingen och vid sidan om Örebro lyckats öka sin procentuella del av potentiell arbetskraft.

Stora förändringar är på gång i länet. Den stora generationsväxlingen tid är långt ifrån över i Örebro län. Åtminstone fram till år 2024 kommer inrikes född befolkning i arbetsför ålder att minska varje år. Tappet är drygt 700 personer årligen de närmaste åren och det slår hårt i alla länets kommuner även om takten ser olika lokalt. Enligt Statistiska Centralbyråns (SCB) befolkningsprognos från 2015 kommer antalet inrikes födda personer i åldern 18 – 64 år i Örebro län att minska med 3 400 personer mellan år 2017 och 2024.

¹⁹ I uppgifterna för 1968 och 1980 ingår Lekeberg i Örebro kommun

Prognos för antalet inrikes födda i arbetsför ålder (18-64 år) i Örebro län. Källa: SCB

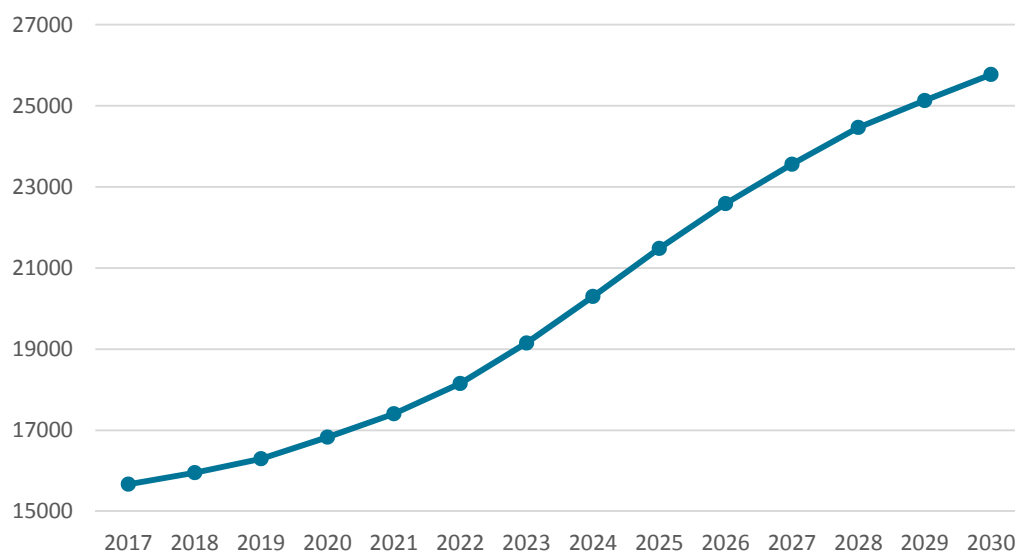

Med enbart inrikes födda får Örebro län svårt att upprätthålla nuvarande sysselsättningsnivå och en expansion och tillväxt blir också svårare. Länet är alltså beroende av inflyttning för att behålla sysselsättning och välfärd. Teoretiskt sett skulle Örebro län kunna få en påfyllning från andra regioner i Sverige, men alla län utom Stockholm, Skåne och Halland är i samma situation med minskande inhemsk befolkning i arbetsför ålder. Lösningen för länets och för hela Sveriges landsbygd är att få fler personer från andra länder att flytta in. Varifrån de kommer och hur det sker är av mindre betydelse, huvudsaken är att det är människor som är i arbetsför ålder och som på sikt kan ta de lediga jobben som kommer att finnas.

Jobben kommer att finnas kvar. En majoritet av länets arbetsgivare bedömer att deras företag och organisationer kommer att ha fler anställda om fem år jämfört med dagens läge enligt Arbetsförmedlingens undersökning bland 14 000 arbetsställen runt om i landet hösten 2016. Samtidigt tror väldigt få på en minskning av antalet.

Den kanske mest kritiska sektorn sett till behov av arbetskraft är vård och omsorg. Antalet äldre i behov av utökad omsorg kommer att öka mycket kraftigt i hela riket och därmed också i Örebro län under samma tidsperiod som ovan. Utgående från antagandet att behovet av både omsorg och hälsovård ökar kraftigt bland personer som är 80 år och äldre står hela branschen inför en stor utmaning. Enligt samma befolkningsprognos från SCB ökar antalet 80 + år med drygt 310 000 personer i riket mellan åren 2017 och 2030. Det är en ökning med över 60 procent.

Prognos för antalet äldre (80+ år) i Örebro län. Källa: SCB

I Örebro län beräknas antalet äldre öka med 10 000 personer. Till en början är ökningen måttlig men tilltar från år 2021 med närmare 1 000 personer per år. I många kommuner och landsting är äldreomsorgen redan idag ansträngd och det kommer inte att bli lättare framöver trots nya tekniska lösningar och rationaliseringar. Velfärden är en personalkrävande verksamhet.

Varje år under överskådlig tid kommer cirka 17 000 personer sysselsatta inom vård och omsorg i hela riket att fylla 65 år och därmed i de flesta fall lämna arbetsmarknaden. Antalet ungdomar som under de senaste åren påbörjat vård- och omsorgsutbildningen i riket pendlar omkring 3 500 årligen. Det kommer att bli ett fortsatt stort glapp mellan efterfrågan och utbud av personal i branschen. Än så länge utbildas relativt stora volymer inom vuxenutbildningen för att täcka behovet, men de begränsas ofta till gymnasiala utbildningar. Från sjuksköterskenivå och uppåt måste utbildningsvolymerna ökas kraftigt om velfärden ska tryggas.

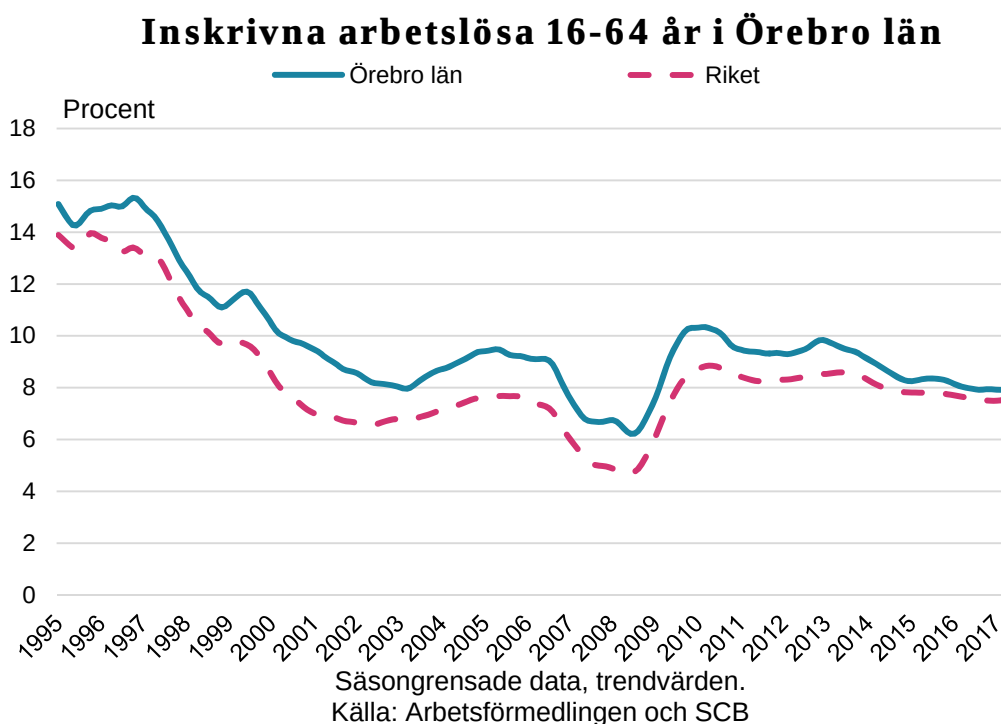
Scenariot är akut inom vården men berör i större eller mindre utsträckning samtliga näringsgrenar. Pensionsavgångarna kommer att vara fortsatt omfattande. Ambitionen att fler ska jobba kvar efter fyllda 65 år är en god tanke, men har hittills inte haft någon större effekt. Den reella pensionsåldern är fortfarande under 64 år.

Inskrivna arbetslösa vid Arbetsförmedlingen

Arbetslöshetens utveckling

Örebro län har under lång tid haft en arbetslöshet på 1 – 1,5 procentenheter över rikets nivå. Under de senaste åren har skillnaden minskat alltmer och i april 2017 var skillnaden nere i 0,3 procentenheter – 7,8 procent av registerbaserad arbetskraft jämfört med rikets 7,5. Bland inrikes födda arbetslösa har länet en lägre arbetslöshet än riket.

Inte sedan våren 2009 har Örebro län haft så låg arbetslöshet som denna vår. Orsaken är givetvis efterfrågan på arbetskraft till följd av den goda konjunkturen både i länet och i riket som helhet. Bland ungdomar i ålder 18 till 24 år har arbetslösheten minskat kontinuerligt i länet, från drygt 2 400 i april 2015 till något över 2 000 för ett år sedan och var nere i 1 800 i april i år.

Inflödet av utrikes födda arbetslösa har medfört att deras antal stigit en aning under de tre senaste åren. Trendmässigt syns en minskning av antalet i april månad, och i år är den tydligare än för ett år sedan. Många utrikes födda arbetslösa går vidare till jobb eller studier.

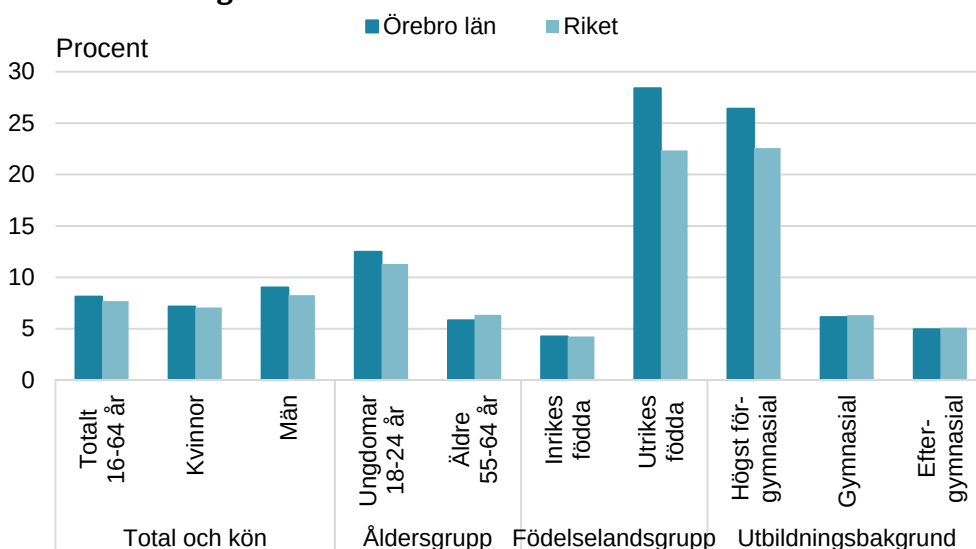
Arbetslöshetens sammansättning

De olika grupper som tillsammans bildar arbetslösheten ser ganska likadana ut i Örebro län och i riket, utom på en punkt. Andelen arbetslösa utrikes födda är större i länet. Det kan ha flera orsaker, men en viktig orsak är utbildningsnivån bland de arbetslösa. En kort utbildning, speciellt bland utrikes födda, leder till en längre tid i etableringen eftersom det behövs fler och mer tidskrävande insatser för att dessa ska integreras på svenska arbetsmarknad. Bland utrikes födda ungdomar har Örebro län en högre andel som saknar gymnasieutbildning än riket. I april 2017 saknade 54 procent av länets utrikes födda ungdomar gymnasiekompetens jämfört med rikets genomsnitt på 48 procent.

Majoriteten av dessa ungdomar är män, vilket slår igenom också vid andra jämförelser. Även när det gäller arbetslösa med kort utbildning märks detta väldigt tydligt. Bland äldre arbetslösa finns relativt sett fler arbetslösa med svensk bakgrund och här har Örebro län en lägre arbetslöshet än riket.

Arbetslösheten bland män är högre än bland kvinnor. Detta gäller både för riket och för Örebro län och det gäller även bland inrikes födda. Förändringen från föregående år är mycket liten som andel av den registerbaserade arbetskraften, men i antal har arbetslösheten minskat med drygt 600 personer mellan april 2016 och april i år. Orsaken till att det inte avspeglas i andelstalen är att arbetskraften samtidigt ökat, främst till följd av inflödet av nyanlända. Under det senaste året har drygt 4 000 arbetslösa födda utomlands skrivits in vid Arbetsförmedlingen i Örebro län, medan närmare 3 600 som varit öppet arbetslösa eller deltagit i program med aktivitetsstöd har fått arbete.

Inskrivna arbetslösa 16-64 år fördelat på olika grupper i Örebro län genomsnitt av kv4 2016 och kv1 2017

Källa: Arbetsförmedlingen och SCB

Det är en betydligt högre andel personer utan gymnasieutbildning som är arbetslösa i jämförelse med de som har avslutad gymnasieutbildning eller de som har en eftergymnasial utbildning. Störst är skillnaden mellan förgymnasialt utbildade och de som har en gymnasieutbildning där arbetslösheten i Örebro län ligger på 26,4 procent respektive 6,1 procent. Att slutföra gymnasiet ökar alltså möjligheten till arbete påtagligt och visar på att arbetsgivarna i hög grad lägger vikt vid utbildad arbetskraft i sin kompetensförsörjning.

Sammanlagt har drygt 9 500 nya arbetslösa anmält sig vid Arbetsförmedlingen i länet under det senaste året, vilket är något färre än året innan. Över 10 000 arbetslösa har gått till arbete under den senaste tolv månadersperioden. Omsättningen till arbete är alltså större under året än arbetslösheten vid ett enskilt mättillfälle.

Skillnaden i arbetslöshet är stor bland länets kommuner, från Lekebergs 3,6 procent av registerbaserad arbetskraft till 13 procent i Ljusnarsberg. Ljusnarsberg har samtidigt en minskning av arbetslösheten under det senaste året med - 0,2 procentenheter medan den största ökningen har skett i Askersund med 0,7 procentenheter.

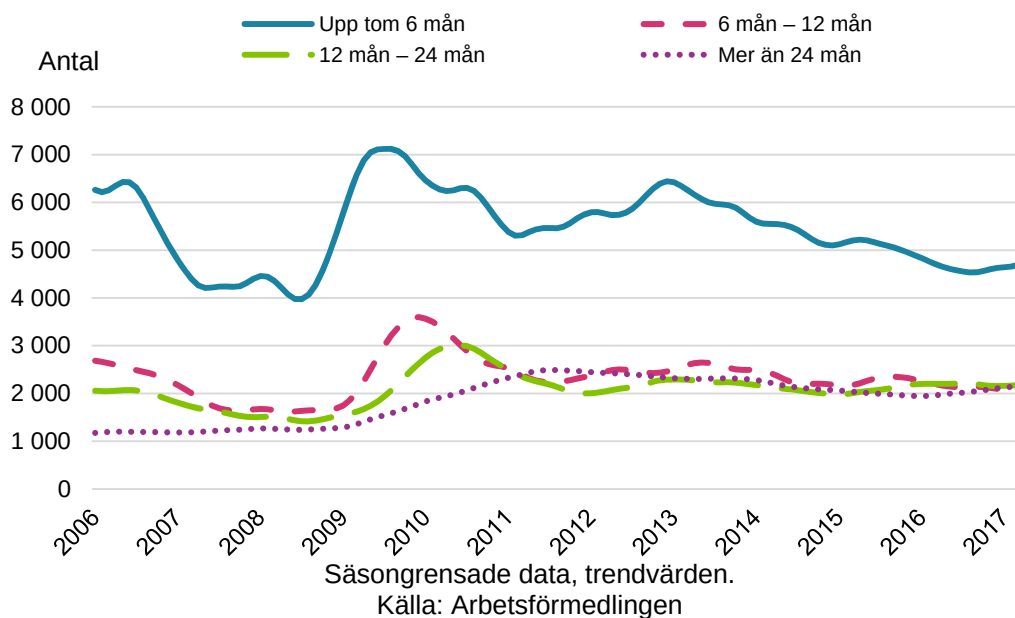
I riksperspektivet låg Örebro län i mitten av alla län när det gäller arbetslöshet med tio län på vardera sidan. Bland grannarna hade Södermanland, Värmland, Östergötland och Västmanland en högre arbetslöshet i april 2017 medan Dalarna hade något lägre. Rikets högsta arbetslöshet fanns i Gävleborgs län.

Arbetslösa med kort inskrivningstid blir allt färre

Ju fler arbetssökande det finns, desto lättare är det för arbetsgivarna att hitta rätt kompetens. Problemen uppstår om de som söker jobb stannar länge i arbetslöshet utan att hitta arbete. En längre tid utan arbete är en indikation på att de kompetenser man bjuder ut eller de yrken man söker inte efterfrågas i tillräcklig utsträckning. En breddning av det egna utbudet genom påbyggnadsutbildning eller genom att söka aktivt även i andra delar av landet kan vara en lösning för den enskilde.

Av Örebro läns drygt 10 900 inskrivna arbetslösa hade 38 procent en tid utan arbete på högst 6 månader. Gruppen med korta inskrivningstider har minskat kontinuerligt sedan 2013. Det är oftast personer med nära anknytning till arbetsmarknaden och de har varit attraktiva att rekrytera till nya jobb. Grupperna med längre tider utan arbete, 6 till 12 månader, 12 till 24 månader och mer än 24 månader utan arbete har varit tämligen konstanta under samma tid. Det sker en omsättning till arbete även i dessa grupper, men rörelserna är långsammare och det handlar ofta om personer som behöver lite mer stöttning för att kunna ta de lediga jobben.

Inskrivna arbetslösa 16-64 år efter inskrivningstid i Örebro län

Arbetsförmedlingen bedömer att antalet med tider utan arbete på mer än 6 månader kommer att öka i takt med att allt fler nyanlända slussas in i etableringsprogrammet. I många fall går nyanlända snabbt till arbete men många är också i behov av fler insatser såsom praktik, validering och olika slag av utbildning. Gruppen som behöver lite längre tid på sig för att hitta ingångar till den svenska arbetsmarknaden ökar.

Allt fler arbetslösa med utsatt ställning på arbetsmarknaden

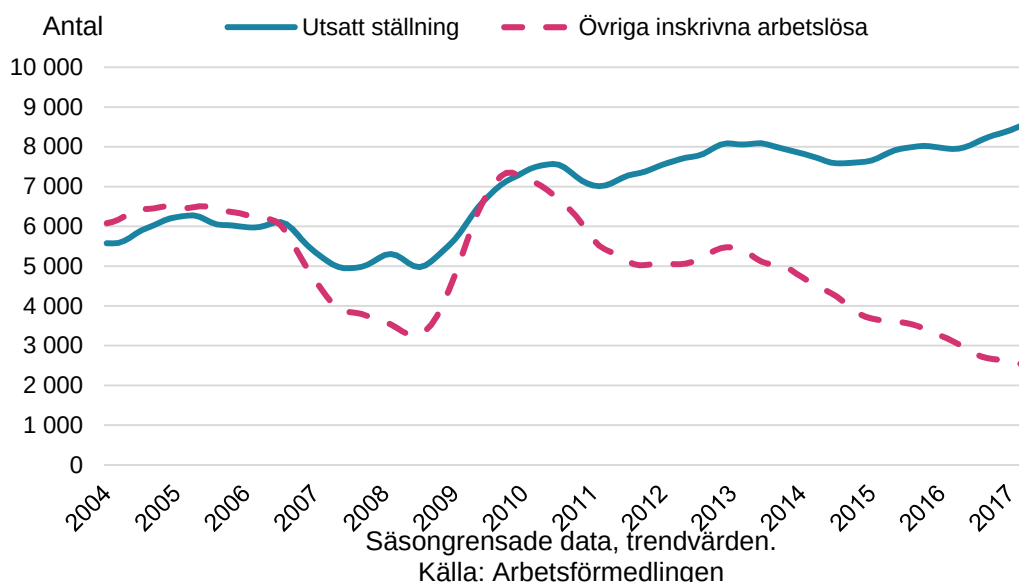
Till de grupper som har en utsatt ställning på arbetsmarknaden räknas utomeuropeiskt födda, personer med högst förgymnasial utbildning, personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga samt äldre arbetslösa, 55 – 64 år.

I april för ett år sedan utgjorde andelen med utsatt ställning 72 procent av alla inskrivna arbetslösa. På ett år har andelen ökat till 77 procent. Allt större andel av de inskrivna arbetslösa i Örebro län tillhör således någon av de grupper som har en utsatt ställning på arbetsmarknaden. Det är människor som av olika orsaker inte har den kompetens som efterfrågas av arbetsgivarna i länet. Vi har således redan en paradoxsituation med brist på arbetskraft i många yrken och branscher, men samtidigt ett stort antal arbetssökande som har svårt att få jobb.

Dessa fakta är viktiga att hålla i minnet när man diskuterar det stora behovet av rekryteringar i framtiden. Endast en del av alla som söker jobb i Örebro län har förutsättningar att utan stöd gå in och ta de jobb som blir lediga. Majoriteten av de andra behöver utbildning, träning, praktik och kanske ekonomiska stöd till arbetsgivaren för att ha en realistisk chans på arbetsmarknaden.

För äldre arbetslösa och arbetslösa med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga är problemen inte så stora. Många äldre är oerhört efterfrågade på dagens arbetsmarknad då de ofta har kompetenser som unga nyutbildade saknar. För arbetslösa med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga finns ett väl inarbetat stödssystem, där bland annat SIUS-verksamheten är en starkt bidragande orsak till att så många får arbete. SIUS (Särskilt Introduktions- och Uppföljningsstöd) innebär att en arbetssökande kan få personligt stöd och introduktion på en arbetsplats av speciellt utbildade arbetsförmedlare.

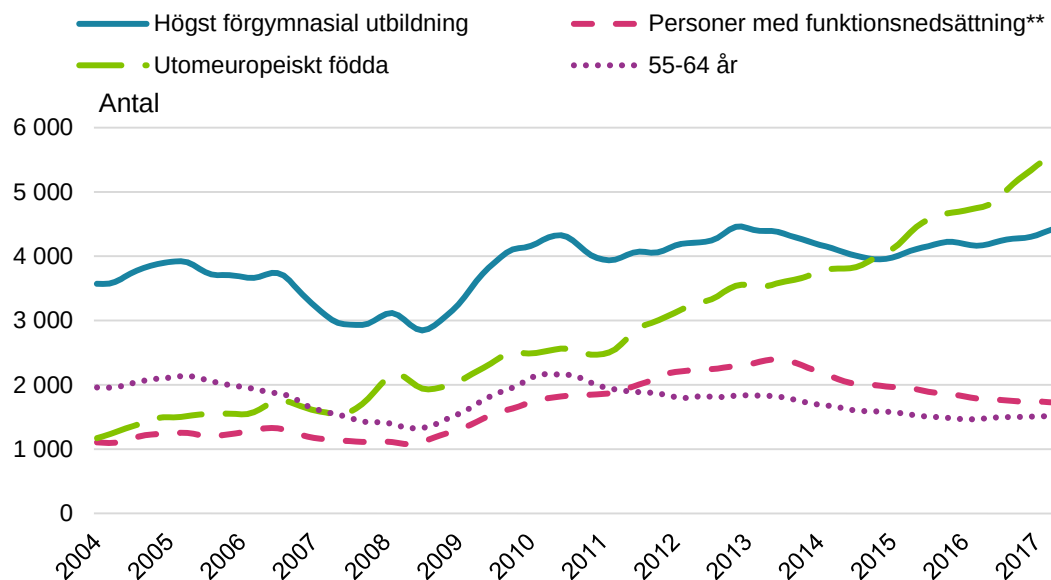
Inskrivna arbetslösa 16-64 år med utsatt ställning på arbetsmarknaden och övriga inskrivna arbetslösa i Örebro län

Antalet växer i stället snabbt bland arbetslösa som har kort utbildning eller är födda i länder utanför Europa eller eventuellt bådadera. Kompletterande utbildning upp till gymnasienivå och undervisning i svenska är åtgärder som behövs, men som är både tid- och resurskrävande. Kravet på acceptabla kunskaper i svenska släpper inte arbetsgivarna. Förståeligt, eftersom säkra arbetsplatser förutsätter att man kan förstå skrivna instruktioner på svenska. Samtidigt är det en skriande brist på SFI-lärare i länets kommuner. Här krävs snabba och innovativa lösningar då det knappast är möjligt att utbilda tillräckligt antal behöriga lärare i svenska som andra-språk inom rimlig tid.

Samma problematik gäller utbildningsinsatserna inom gymnasieskolan. Hela Sverige kommer att ha en lärarbrist under överskådlig tid och kommunerna kommer att få tävla med varandra om behöriga lärare. Samtidigt har en betydande andel av alla nyanlända med eftergymnasial utbildning en pedagogisk utbildning i sitt bagage. Hur drar vi nytta av dessa kompetenser i stället för att låta dem vänta under lång tid på en hägrande lärarlegitimation?

Inskrivna arbetslösa 16-64 år fördelade på enskilda grupper* i Örebro län

*Observera att en person kan ingå i flera grupper. **Som medför nedsatt arbetsförmåga.
Säsongrensade data, trendvärden. Källa: Arbetsförmedlingen

Utmaningar på länets arbetsmarknad

Fler arbetsgivare än på mycket länge uppger att de har svårt att hitta rätt kompetens till sina lediga platser. Detta får som tidigare nämnts oroväckande följder i form av utebliven produktion, sämre service till allmänheten och större belastning på befintlig personal. Bristen på lämpliga sökande har blivit större år för år och företagets rekryteringsplaner är fortfarande mycket omfattande under prognosperioden.

Samtidigt finns ett stort antal arbetssökande vid Arbetsförmedlingen som har svårt att få fotfäste på arbetsmarknaden. Det är framför allt nyanlända som i många fall har både utbildning och arbetslivserfarenhet från andra länder, men också inrikes födda som tillhör någon av de grupper som har en utsatt ställning på arbetsmarknaden.

Den demografiska situationen i Örebro län kommer inte att förbättras på många år avseende den inrikes födda arbetskraften. Den fortsätter att minska med ett större antal i arbetsför ålder varje år. Samtidigt ökar antalet som är 80 år och äldre i befolkningen med över 50 procent under de kommande 15 åren och som sätter än högre press på samhällets vård och omsorg.

För att behålla en levande landsbygd i Örebro län och för att förse länets arbetsplatser med arbetskraft i framtiden behövs en inflyttning till länet av personer i arbetsför ålder. Detta är det första trappsteget av tre åtgärder som behövs.

Under 2018 kommer drygt 2 000 nyanlända personer att överföras från anläggningsbode till kommunerna i Örebro län. Omkring hälften av dessa beräknas skrivas in i Arbetsförmedlingens etableringsprogram. Från tidigare år finns mer än 6 000 utrikes födda som söker arbete i länet. Många av dem har en gymnasial eller eftergymnasial utbildning som medför att de skulle kunna ta de lediga jobben som finns och som kommer att uppstå i länet. Det finns en stor tröghet i omsättningen till arbete bland nyanlända som gör att många av dem dras med långa tider utan arbete. Detta är tragiskt både för individerna själva men framför allt för länets näringsliv och arbetsmarknad.

Arbetsgivare hyser en skepsis mot arbetssökande med ett för dem främmande språk, okänd utbildning och erfarenhet från en arbetsmarknad som de inte är bekant med. Man kan helt enkelt inte vara säker på att de nyanlända kan producera tillräckligt för att generera vinst i företaget, alternativt klara av de legitimationskrav som finns inom offentlig sektor.

Det andra trappsteget blir därför att validera yrkeskunskaperna hos de nyanlända och identifiera eventuella behov av påbyggnadsutbildning. I sin enklaste form kan validering ske genom att begära ett utlåtande av vilka arbetsuppgifter personen utfört och hur de utförts varje gång en någon anvisas till en praktikplats. Det kan göras helt informellt men är en stor hjälp vid nästa möte med en arbetsgivare. I Örebro län finns redan ett antal centra som jobbar med validering. Dessa, tillsammans med Arbetsförmedlingens egna valideringar är synnerligen viktiga inför framtiden.

Det tredje trappsteget handlar om matchning till arbete. Med en allt större del av de arbetssökande födda utomlands är det inte alltid lätt att jobba med traditionell matchning via yrkeskoder. Individuella egenskaper, yrkeskompetenser och personliga kompetenser är viktiga matchningsverktyg. Det betyder att Arbetsförmedlingens personal måste vara

mycket väl insatta i de arbetsuppgifter som olika yrken kräver i Örebro län och att de också måste ha förståelse för och insikt i nyanländas generella och speciella kompetenser. Medlen här är en noggrann beskrivning och dokumentation av de arbetssökandes kompetens samtidigt som man har frekventa kontakter med länets företag och arbetsgivare. Samtidigt måste matchningen anpassas regionalt så att områden med överskott på sökande matchas mot områden med stort behov av ny arbetskraft.

När man har nått upp till det tredje trappsteget och matchningen effektiviseras blir söktiderna både bland arbetssökande och arbetsgivare kortare och därmed minskas också tiden för arbetslösa utan arbete. Å andra sidan ökar antalet arbetslösa med långa tider utan arbete att öka snabbt om inte matchningen fungerar.

Bilagor

Bilaga 1. Metod och urval

Historia och syfte

Arbetsförmedlingen har gjort prognoser sedan 1960-talet. Den nuvarande metodiken infördes i mitten av 1990-talet. Samtidigt infördes ett enhetligt intervjuformulär. Sedan dess har intervjuformuläret utvecklats och antalet frågor har blivit fler.

Syftet med prognosarbetet är att ge Arbetsförmedlingen detaljerad kunskap om läget och framtidsutsikterna på arbetsmarknaden, vilket är viktigt för förmedlingens arbete med vägledning. Prognosarbetet stödjer på så sätt Arbetsförmedlingens kärnuppgift som är att matcha arbetssökande mot arbetsgivarnas rekryteringsbehov. Det sammanställda materialet är också ett viktigt underlag för planeringen av verksamheten på såväl lokal som central nivå. Ytterligare ett viktigt syfte med Arbetsförmedlingens prognoser är att informera och påverka externa aktörer. Arbetsförmedlingen publicerar en nationell och 21 regionala prognoser två gånger per år, i juni och december.

Metod och undersökningens genomförande

Arbetsförmedlingens prognoser baseras på intervjuer med ett mycket stort antal privata och offentliga arbetsgivare. Intervjuerna görs av arbetsförmedlare och svaren inhämtas genom samtal med arbetsgivarna vid ett besök eller per telefon. Motivet till detta arbetssätt är att den ansvarige arbetsförmedlaren ska ha möjlighet att ställa följdfrågor, bland annat för att minska risken för missförstånd kring frågornas syfte och innehåll.

Frågorna handlar bland annat om arbetsgivarnas bedömningar om efterfrågan på varor och tjänster. Vidare ställs frågor om företagets kapacitetsutnyttjande, antal anställda, rekryteringsbehov, bristyrken samt löneutveckling. På motsvarande sätt får de offentliga arbetsgivarna frågor om utvecklingen för sin verksamhet samt om eventuell övertalighet. Uppgifterna inhämtas under sekretesskydd enligt SFS 2009:400 (Offentlighets- och sekretesslagen) 28 kap 12§. Arbetsgivarna har ingen juridiskt bindande skyldighet att delta i Arbetsförmedlingens undersökning.

Resultaten av intervjuundersökningen utgör den viktigaste källan till prognosbedömningarna. En analys och sannolikhetsbedömning av svaren görs dock även med hjälp av annan statistik och med hänsyn till andra faktorer som påverkar utvecklingen på arbetsmarknaden.

Urval och svarsfrekvenser

Basen för Arbetsförmedlingens prognoser är intervjuer med ett representativt urval av arbetsställen^[3] hämtade från Statistiska centralbyråns (SCB) företagsregister. Från och med 2013 avser urvalen arbetsställen med minst fem anställda. För arbetsställen med fler än

^[3] Med arbetsställe avses ett företags lokala arbetsplats.

100 anställda är undersökningen en totalundersökning. Urvalet är stratifierat utifrån näringsgren (enligt SNI 2007), arbetsställestorlek^[4] och region. Samma urval används normalt i ett år (två prognostillfällen) innan det byts ut mot ett nytt. Urvalet är anslutet till SCB:s Samu-system.

För att vara en urvalsundersökning är antalet intervjuade arbetsställen stort vilket gör att tillförlitligheten totalt sett bedöms som god. I den senaste undersökningen ingick 597 arbetsställen inom det privata näringslivet i Örebro län och svarsfrekvensen blev 78,6 procent. Det sker även intervjuer med representanter för olika verksamhetsområden i landets samtliga kommuner och landsting samt med ett antal statliga arbetsgivare. I den senaste undersökningen ingick 85 offentliga arbetsgivare i urvalet i Örebro län och svarsfrekvensen uppgick till 89,4 procent.

Bilaga 2. Definitioner

Arbetsförmedlingens efterfrågeindikator för näringslivet

Arbetsförmedlingens konjunkturindikator visar arbetsgivarnas bedömningar av hur efterfrågeläget kommer att utvecklas under de kommande 6 månaderna. Indikatorn bygger på underlag från Arbetsförmedlingens intervjuundersökning och presenteras för det privata näringslivet. Värdet 100 motsvarar det historiska genomsnittet, och indikerar därmed ett normalt förväntningsläge. Värden över 100 visar ett starkare förväntningsläge än normalt och värden över 110 ett mycket starkare förväntningsläge än normalt. På motsvarande sätt visar värden under 100 ett svagare förväntningsläge än normalt och värden under 90 ett mycket svagare förväntningsläge än normalt.

Nettotal

Nettotalen är ett mått på arbetsgivarnas förväntningsläge. Talen beräknas som den andel arbetsställen som bedömer att efterfrågan på deras varor och tjänster kommer att öka minus den andel arbetsställen som bedömer att efterfrågan kommer att minska.

Inskrivna arbetslösa

Inskrivna arbetslösa är summan av öppet arbetslösa och deltagare i program med aktivitetsstöd. Arbetsförmedlingens verksamhetsstatistik tillhör inte Sveriges officiella statistik. Den officiella arbetslöshetsstatistiken redovisas av Statistiska centralbyrån (SCB) i deras Arbetskraftsundersökning (AKU).

Registerbaserad arbetskraft

Den registerbaserade arbetskraften utgörs av:

1. Den förvärvsarbetande nattbefolkningen (enligt SCB:s Registerbaserade arbetsmarknadsstatistik, RAMS).
2. Öppet arbetslösa (inskrivna på Arbetsförmedlingen).

^[4] Urvalet är fördelat på följande storleksklasser: 5-9, 10-19, 20-49, 50-99 samt 100- anställda.

3. Personer i program med aktivitetsstöd (inskrivna på Arbetsförmedlingen).

Den registerbaserade arbetskraften används för att redovisa andelen arbetslösa i Arbetsförmedlingens verksamhetsstatistik. Samtliga uppgifter avser åldersgruppen 16-64 år.

Bilaga 3. Arbetslöshetens sammansättning

Inskrivna arbetslösa 16-64 år som andel av registerbaserad arbetskraft i respektive grupp, genomsnitt av kvartal 4 2016 och kvartal 1 2017, Örebro län

Kommun	Totalt 16-64 år	Kvin- nor	Män	Unga 18-24 år	Äldre 55-64 år	Inrikes födda	Utrikes födda	Utbildning		
								Förgym- nasial	Gym- nasial	Efter- gymn- asial
Lekeberg	4,3	4,1	4,4	9,1	2,8	3,3	22,1	11,6	3,5	2,5
Laxå	10,5	10,1	10,8	19,2	7,7	5,0	38,7	30,4	6,1	9,3
Hallsberg	8,1	7,9	8,2	13,8	5,2	4,2	31,9	22,3	4,7	7,1
Degerfors	9,4	9,8	9,1	17,8	6,3	5,6	35,3	24,7	6,0	7,6
Hällefors	13,4	10,9	15,4	19,1	4,4	5,5	46,9	38,3	8,3	11,0
Ljusnarsberg	13,3	11,1	15,1	24,6	6,6	6,0	48,5	35,1	7,1	12,6
Örebro	7,6	6,6	8,5	10,3	6,5	4,1	23,1	27,9	6,6	3,9
Kumla	5,6	5,5	5,6	10,3	4,3	3,4	20,8	17,1	4,2	3,7
Askersund	6,3	5,3	7,1	11,2	3,8	3,1	44,8	16,9	4,0	5,9
Karlskoga	9,9	8,6	11,0	16,6	5,9	4,9	36,6	30,1	6,9	7,2
Nora	9,2	7,5	10,8	14,4	5,8	4,8	37,0	25,5	6,4	7,9
Lindesberg	9,9	8,2	11,3	15,7	5,4	4,4	40,6	28,9	6,4	7,2
Länet	8,1	7,2	9,0	12,5	5,8	4,2	28,4	26,4	6,1	4,9
Riket	7,7	7,1	8,3	11,3	6,3	4,2	22,3	22,6	6,3	5,1

Källa: Arbetsförmedlingen och SCB (RAMS)

Fakta om prognosen

Arbetsmarknadsutsikterna för Örebro län är en del av Arbetsförmedlingens prognosarbete.

På vår webbplats arbetsformedlingen.se/prognoser kan du läsa mer om vårt prognosarbete. Där hittar du även arbetsmarknadsutsikter för alla län och för landet som helhet.

Om du är intresserad av mer information om framtidsutsikterna för ett speciellt yrke rekommenderar vi vår webbapplikation *Yrkeskompassen*. Se arbetsformedlingen.se/yrkeskompassen. Där beskriver vi jobbmöjligheterna det närmaste året för nära 200 yrken. Dessa yrken täcker tillsammans cirka 80 procent av arbetsmarknaden. För drygt hälften av yrkena bedöms även jobbmöjligheterna under de närmaste fem och tio åren.

I rapporten *Var finns jobben?* presenteras en sammanfattning av yrkesprognoserna per yrkesområde på riksnivå. I broschyren *Jobbmöjligheter*, som publiceras länsvis, presenteras yrkesprognoser på regional nivå.

Nästa arbetsmarknadsprognos presenterar vi i december 2017.